

PROPOSTA PEDAGÒGICA D'ESO
VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA
IES MIGUEL HERNÁNDEZ
CURS 25-26

ÍNDEX

Í NDEX	1
1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Justificació de la programació	4
1.2. Contextualització	4
2. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I METODOLOGIA	6
2.1. Enfocament competencial i situacions d'aprenentatge	6
2.2. Interdisciplinarietat i tractament integrat de llengua i contingut (TILC)	8
2.3. Tractament integrat de llengües (TIL)	8
2.4. Enfocament comunicatiu	9
2.5. Aprenentatge cooperatiu	9
3. LES COMPETÈNCIES CLAU I EL PERFIL D'EIXIDA DE L'ALUMNAT. OBJECTIUS GENERALS	18
3.1. Les competències clau	18
3.2. El perfil d'eixida de l'alumnat	23
3.3 Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau: competències específiques	31
4. SABERS BÀSICS	34
4.1 Sabers bàsics a l'ESO	34
4.1 Sabers bàsics 1r i 2n d'ESO	35
4.2 Sabers bàsics de 3r i 4t d'ESO	40
5. CRITERIS D'AVALUACIÓ	45
5.1 Criteris d'avaluació ESO	45
5.1.1 Criteris d'avaluació de 1r i 2n D'ESO	46
5.1.2 Criteris d'avaluació 3r i 4t ESO	50

6. TEMPORALITZACIÓ I ORGANITZACIÓ DELS ESPAIS D'APRENTATGE	52
7. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT	56
8. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT	57
8.1. Instruments d'avaluació	59
8.3. Criteris de qualificació d'ESO	61
8.4. Recuperació de l'assignatura pendent	61
9. PROPOSTA PEDAGÒGICA DE L'OPTATIVA DE 1r D'ESO LABORATORI D'ARTS ESCÈNIQUES	62
9.1 Introducció	62
9.2 Competències específiques	63
9.3 Connexions de les competències específiques amb les competències d'altres matèries de l'etapa	72
9.4 Connexions de les competències específiques amb les competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat a la fi de l'educació bàsica	72
9.5 Coneixements, procediments i actituds a treballar en el procés d'ensenyament-aprenentatge per tal d'assolir les competències enunciades	75
9.6 Situacions d'aprenentatge lligades al conjunt de competències enunciades	77
9.7 Criteris d'avaluació	79
10. PROPOSTA PEDAGÒGICA DE PDC1	80
10.1 Continguts. Estructura i classificació	80
10.2 Avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge	83
10.3 Criteris d'avaluació	84
10.4 Instruments d'avaluació	86
10.5 Criteris de qualificació	88
10.6 Activitats de reforçament i ampliació	88
10.7 Mesures d'atenció a l'alumnat amb necessitats específica de suport educatiu o amb necessitat de compensació educativa	88

11. ELEMENTS TRANSVERSALS	89
11.1. Equitat i inclusió.....	89
11.2. Foment de la lectura, comprensió lectora I expressió oral I escrita	89
11.3. Comunicació audiovisual i competència digital	90
11.4. Emprenedoria i creativitat	91
11.5. Educació cívica i democràtica	92
11.6. Consciència ecològica i educació per a la sostenibilitat (ODS)	92
11.7. Educació per a la salut.....	92
12. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT.....	93
ANEXOS.....	94

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Justificació de la programació

L'objectiu d'una programació és planificar, ordenar i concretar el projecte educatiu per a reduir la improvisació o l'arbitrarietat. La programació didàctica és el tercer nivell de concrecció curricular i, per tant, està lligada als dos nivells superiors: el currículum oficial (1r nivell) I el Projecte curricular de Centre (PCC), el Projecte Educatiu de Centre (PEC) I La Programació General Annual (PGA).

La programació ha de ser oberta, dinàmica i en continua evolució respecte de les múltiples variables que intervenen en el procés d'ensenyament-aprenentatge. La programació següent s'ha fet d'acord amb la Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig d'Educació: el RD 217/2022, de 5 d'agost del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum de l'ESO en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

1.2. Contextualització

El centre educatiu al qual va adreçada aquesta programació reuneix les característiques següents:

- Situat en la població d'Alacant que pertany a la comarca de l'Alacantí a un àmbit urbà.
- El centre compta Nuestro centro imparte clase en la ESO: 1º, 2º, 3º y 4º en horario diurno; en 1º y 2º de BACHILLERATO, tanto en régimen diurno como nocturno; en F. P. BÁSICA (en horario nocturno) y en CICLOS FORMATIVOS DE GRADO MEDIO (en horario nocturno) Y SUPERIOR (tanto en régimen diurno como nocturno). amb 4 unitats d'ESO i 2 de Batxillerat. A més, s'hi imparteixen cicles formatius.
- CICLOS FORMATIVOS El centro tiene concedido dos grupos de F. P. Básica (Alojamiento y Lavandería), un Ciclo Formativo de Grado Medio (Servicios

en Restauración) y los siguientes Ciclos Formativos de Grado Superior: • Dirección de Cocina • Guía, Información y Asistencia Turística • Agencia de Viajes y Gestión de Eventos • Gestión de Alojamientos Turísticos.

CURSOS I GRUPS

1) DIÜRN

a) ESO: ▪ 4 grups de 1r ESO (comptem amb 5 desdoblaments).

5 grups de 2n ESO (comptem amb sis desdoblaments).

5 grups de 3r ESO ▪

4 grups de 4t ESO ▪

2 grups de PDC (3º i 4º)

Aula UECO

b) BATXILLERAT:

4 grups de 1r BATX (1 CN, 1 CN+GEN, 1 HUM/CCSS, 1 ART)

4 grups de 2n BATX (1 CN, 1 CN+GEN, 1 HUM/CCSS, 1 ART)

c) **CICLES FORMATIUS:**

▪ Cicles Formatius de Grau Superior: o Guia, Informació i Assistència Turística (1r i 2n)

2) NOCTURN

a) BATXILLERAT:

▪ 1 grup de 1R BATX mixt (CN I HUM/CCSS) ▪

1 grup de 2n BATX mixt (CN I HUM/CCSS)

b) **CICLES FORMATIUS:**

▪ Formació Professional Bàsica o Allotjament i Bugaderia (1º y 2º)

Cicle Formatiu de Grau mitjà: o Serveis en Restauració (1r i 2n) ▪ Ciclos Formatius de Grau Superior: o Agències de Viatges i Gestió de Events (1r i 2n) o Gestió de Allotjaments Turístics (1r i 2n) o Direcció de Cuina (1r i 2n)

INCLUSIÓ EDUCATIVA

- Desdoblements per a l'alumnat de 1r i 2n ESO amb l'objectiu de reduir la ràtio en aquests nivells.
- Reforços en algunes matèries per a atendre l'alumnat amb assignatures pendents.
- Un grup de 3r PDC (Programa de Diversificació Curricular en 3r d' ESO).
- Un grup de 4t PDC (Programa de Diversificació Curricular en 4t d' ESO).
- Programa EXIT de reforç educatiu per a Secundària.
- Classes d'espanyol i valencià per a estrangers.
- Classes d'ampliació, preparació per a diversos concursos matemàtics, participació en Olimpíades de diferents matèries, escacs...

2. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I METODOLOGIA

2.1. Enfocament competencial i situacions d'aprenentatge

En les classes de Valencià, treballarem conceptes, però sobretot, habilitats i actituds. Per això, a banda d'activitats i exercicis, farem tasques més complexes que permeten mobilitzar una sèrie de competències i sabers per a resoldre-les. Es tracta de situacions de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que ajuden a posar en context i a aplicar les competències i els coneixements treballats. Aquesta manera de vehicular les seqüències didàctiques a partir de situacions d'aprenentatge té diversos avantatges:

- Permet oferir propostes variades que s'adapten a tots els gustos.
- La transició entre maneres de treballar més tradicionals i plantejaments pedagògics més moderns és més fàcil.

- S'hi integren continguts de diverses àrees de coneixement.
- S'hi afavoreix la competència d'aprendre a aprendre.
- Proposen activitats centrades en la recerca, la investigació i la resolució de problemes (aprenentatge competencial).
- Combinen el treball individual i el treball en equip, de manera que s'hi afavoreix la interacció d'alumnes amb diferents capacitats (atenció a la diversitat).
- Tenen com a resultat un producte final que convida a connectar coneixements de diverses àrees i que requereix l'aplicació de competències com la tecnològica, la científica, l'artística, etc.
- Augmenten la motivació de l'alumnat, ja que les tasques tenen una finalitat, es basen en contextos reals o versemblants i es tenen en compte les seues opinions (aprenentatge significatiu).
- Fomenten el treball autònom, de manera que l'alumnat es fa responsable del seu propi aprenentatge.
- Donen importància al procés, no només al resultat, per això l'alumnat s'autoavalua i es coavalua a través de rúbriques.
- Atorguen al professorat un rol menys rígid: acompanya, orienta, dona suport, suggereix, modera, pregunta, introdueix continguts.

2.2. Interdisciplinarietat i tractament integrat de llengua i contingut (TILC)

El material escollit per a la matèria busca punts de connexió entre els diferents camps del saber a través de les lectures, les activitats i les situacions d'aprenentatge, perquè encara que el currículum estiga organitzat en àrees i matèries, cal trencar la falsa barrera que les separa.

La interdisciplinarietat afavoreix un aprenentatge significatiu i competencial, ja que les preguntes que es fa l'alumnat per a entendre el món que l'envolta no es poden abordar des d'una única disciplina.

Per això, els recursos didàctics de València s'han dissenyat tenint en compte el tractament integrat de llengua i contingut (TILC), que permet adquirir coneixements d'àrees no lingüístiques alhora que es desenvolupa la competència lingüística. I és que s'ha demostrat que la competència comunicativa es treballa millor en un context real que de manera aïllada. A més, els continguts d'àrees no lingüístiques s'aprenen millor si l'alumnat els incorpora a les seues produccions orals o escrites amb una finalitat concreta.

2.3. Tractament integrat de llengües (TIL)

També prenem com a base el tractament integrat de llengües (TIL), que permet transferir els coneixements d'un idioma a l'adquisició o la millora d'altres idiomes. Els continguts comuns dels currículums de València i Castellà es tracten només en una de les dues, excepte quan no estan prou consolidats. A més a més, hem fet un treball d'unificació de la terminologia lingüística, de manera que l'alumnat puga establir connexions fàcilment entre els sabers més abstractes.

2.4. Enfocament comunicatiu

Aprendre una llengua és aprendre a comunicar-se en eixa llengua, per això, en les classes de Valencià posarem el focus en l'ús. En aquest sentit, la reflexió gramatical i l'adquisició de lèxic nou no han de ser una finalitat, sinó el mitjà per a aconseguir l'objectiu esmentat: comunicar-se millor, en situacions més complexes i amb diversos graus de formalitat.

El material escollit no només treballa la comprensió lectora i l'expressió escrita, també té en compte la resta d'habilitats lingüístiques, això és, la comprensió i l'expressió oral. A més a més, no es limita a les produccions orals o escrites individuals, com ara exposicions o redaccions, sinó que inclou a bastament propostes d'interacció: intercanvi de missatges, diàlegs o debats.

2.5. Aprenentatge cooperatiu

L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia que proposa treballar en equip per a assolir objectius comuns. Es basa en la composició de grups heterogenis –formats per membres de característiques diverses– que interactuen regularment, de manera que posen en pràctica destreses socials i adquireixen responsabilitats individuals i també de grup. Els principis de l'aprenentatge cooperatiu són:

- Interdependència positiva: u guanya si guanya la resta.
- Responsabilitat individual: ningú s'amaga.
- Igualtat de participació: tothom intervé.
- Interacció simultània: tot el grup es manté actiu durant tota l'activitat.

La introducció de l'aprenentatge cooperatiu a l'aula ve aparellada d'una sèrie d'avantatges respecte altres tipus d'organització de les tasques, com ara la necessitat d'exposar i escoltar diferents punts de vista, la suma de capacitats, la compartició de dades, la pràctica de l'empatia o l'organització. Quan l'alumnat

treballa cooperativament, compara la informació que posseeix amb la que proporcionen les altres persones i modifica, així, el seu marc conceptual. Aquest procés de reflexió i reestructuració ajuda a donar sentit al món, i l'intercanvi d'idees condueix a un nivell de pensament més elevat, ja que obliga a treballar la capacitat de síntesi, a posicionar-se i a argumentar les opinions.

Com s'ha indicat més amunt, els beneficis de l'aprenentatge cooperatiu són múltiples i diversos pel que fa als continguts curriculars, però a més, l'ambient que es respira a l'aula pot millorar dràsticament, començant per l'augment de la cohesió del grup, que es produeix gràcies al treball de les habilitats socials en els equips i, com a conseqüència, entre tot l'alumnat. En definitiva, es crea una consciència de grup col·lectiva que afavoreix el coneixement, l'acceptació i la confiança mutus.

Els grups cooperatius

Per a aconseguir establir aquest mètode de treball de manera efectiva i fomentar la inclusió, formarem equips heterogenis. És a dir, ens assegurarem que els membres de cada grup tinga característiques diverses quant a gènere, origen, nivell acadèmic, habilitats socials, etc.

El nombre ideal de membres per equip és quatre, perquè es tracta d'un nombre parell que facilita la participació de tots. Cada grup haurà d'estar format, si és possible, per quatre alumnes de nivells diferents: alt, mitjà-alt, mitjà-baix i baix. Per a garantir l'heterogeneïtat, podem registrar l'alumnat en una taula de doble entrada en funció del seu nivell acadèmic amb l'objectiu de fer un bon repartiment. Com que la realitat de l'aula mana, haurem de ser flexibles en els agrupaments, però mirant d'organitzar equips el més heterogenis possible.

Una altra dada útil per a formar els equips és esbrinar com són les interaccions entre l'alumnat. Podem repartir a la classe un full amb dues preguntes que ens proporcionaran informació sobre les relacions i les preferències de l'alumnat a

l'hora d'interactuar. A partir de les respostes, emplenarem una graella de doble entrada que ens ajudarà a saber qui és més o menys popular, si hi ha algun alumne o alumna aïllat, qui és indiferent per al grup...

	NOM		
	AMB QUI T'AGRADA TREBALLAR MÉS ?	PUNTS +	PUNTS -
1			
2			
3			
4			
5			
6			
1 0			
1 1			
1 2			
1 3			
1 4			

Organització dels espais d'aprenentatge

Una vegada repartits els alumnes en grups sobre el paper, caldrà plantejar-nos la situació física de l'alumnat a l'aula. Per a les activitats cooperatives, es recomana que s'asseguen en companyia del grup base, enfrontats dos a dos de la manera següent:

mitjà	baix
alt	mitjà

D'aquesta manera, si han de fer activitats per parelles, cada alumne i alumna tindrà, tant al costat com enfront, un company o companya de nivell curricular distint del seu, però sense diferències dràstiques. En cas que hagen de treballar individualment, dos dels alumnes poden girar les taules de manera que deixin d'estar enfrontats i queden per parelles o inclús solts.

Pel que fa a la distribució dels grups dins de l'aula, convé que tot l'alumnat pugui veure la pissarra des de la taula, i per això es poden situar en forma d'espiga.

Rols d'equip

És el moment de consolidar la identitat dels equips i també de repartir els rols. A fi que l'alumnat prengui consciència d'aquesta nova unitat de treball, demanarem que acorden un nom per a cada equip amb el qual se senten identificats i que dissenyen un logotip representatiu.

Els rols que pot dur a terme cada alumne o alumna són diversos, com veurem en cada repte, però ací n'anotem uns quants que poden servir per a qualsevol tasca:

	Rol	Consisteix a...
1	Moderador/a	Conèixer la tasca. Animar i fer que l'equip trebal·le bé. Controlar el temps i el nivell de soroll.
2	Portaveu	Transmetre a la resta els acords i altres qüestions. Explicar les conclusions a la resta de la classe.
3	Secretari/ària	Omplir els qüestionaris. Recordar els objectius de l'equip. Registrar el treball que es fa.

4	Encarregat/da del material	Tindre cura del material comú. Procurar que el material estiga a l'abast. Mantindre la zona de treball ordenada.
---	----------------------------	---

Seria interessant utilitzar un tapís d'equip. És un element molt útil per a treballar de manera cooperativa, ja que assigna un número a cada membre de l'equip i permet formar parelles de davant i parelles de costat ràpidament per a poder aplicar les estructures d'aprenentatge cooperatiu. No obstant això, perquè funcione, cal assignar un mateix número a alumnes de perfil heterogeni. Podem canviar els rols de l'equip cada quinze dies o després de cada repte, però si els equips estan ben formats i funcionen, és recomanable que siguin de llarga durada i es mantinguin durant tot el curs. D'aquesta manera, tindrem una bona base per a posar en marxa les estructures cooperatives d'una forma ordenada i fluida.

Gestió del temps i del soroll

Cal assumir que per les característiques inherents a aquesta metodologia, és inevitable que hi haja soroll a l'aula. No obstant això, hem d'intentar que se situe en un nivell assumible, per a la qual cosa proposem el mètode del semàfor. Aquest semàfor pot tindre diferents formats i podem utilitzar el que ens resulte més atractiu: una pila de tres gots de colors, dalt de la qual es posa el color del nivell de soroll actual, un mesurador vertical amb un indicador, una roda... El verd indica un nivell de so adequat; el groc, que cal abaixar la veu, i el roig, que hem d'actuar immediatament. El membre que s'encarrega de gestionar el soroll és el moderador/a, que canviarà el semàfor de posició i alertarà el grup.

El temps es pot gestionar de manera senzilla amb un rellotge d'arena o un temporitzador digital com els que tenim en els mòbils. Com en el cas del soroll, és el moderador o la moderadora qui s'ha d'encarregar de controlar-lo.

Estructures de treball cooperatiu

El contingut acadèmic es treballa sovint aplicant estructures d'aprenentatge cooperatiu. En el llibre que hem escollit s'introdueixen de manera gradual i lògica en funció d'aquest contingut i del tipus d'activitat o tasca. Treballar en grup no sempre és la millor opció, per això trobarem també moltes activitats individuals.

Les estructures cooperatives més habituals en el nostre llibre són aquestes:

Lectura compartida

Es reparteix la lectura en fragments proporcionals. Un membre de l'equip llig el primer i la resta presta molta atenció al que diu, ja que, quan acabe, el següent (seguint el sentit de les agulles del rellotge) haurà d'explicar el que acaba de llegir o bé fer-ne un resum. Els altres dos hauran de dir si estan d'acord o no amb el resum del segon alumne i corregir-lo, si cal. Després, el membre que ha fet el resum passa a llegir l'altre fragment, el següent fa un resum o explica el que acaba de llegir, etc. Així fins que hagen llegit tot el text:

TORN 1			TORN 3		
3	4	1 llig 2 resumeix o explica	3	4	3 llig 4 resumeix o explica
2	1	3 i 4 corregeixen, si cal	2	1	1 i 2 corregeixen, si cal

TORN 2			TORN 4		
3	4	2 llig 3 resumeix o explica	3	4	34 llig 1 resumeix o explica
2	1	1 i 4 corregeixen, si cal	2	1	3 i 2 corregeixen, si cal

Taula redona

Es tracta de compartir informació oralment i entre tot l'equip. Cal respectar els torns de paraula que indique el tapís. Per al desenvolupament d'aquesta estructura és especialment important que els rols de l'equip estiguen ben definits. Així hi haurà qui s'encarregue de controlar el nivell de soroll, de moderar els torns de paraula, d'escriure les aportacions si l'activitat ho requereix, de comunicar les respostes a la classe... El nostre paper serà comprovar que el funcionament dels equips és adequat i tot el món hi participa.

Les parelles comparteixen

És una taula redona en què només participen dos membres de l'equip. Podem indicar que les parelles siguin de costat o de front.

1-2-4

L'activitat es resol primer de forma individual, després es discuteix la resposta per parelles i finalment entre tot l'equip. Es tracta de resoldre la mateixa qüestió tres vegades, de forma que les aportacions de la resta enriqueixen la resposta inicial. L'activitat permet intercanviar arguments, i alerta, perquè no sempre la persona més convincent té la raó!

Podem trobar les variacions «1-2» i «1-4», en les quals l'activitat es resol individualment i en parella, i individualment i en equip, respectivament. Són les opcions més adequades quan no es vol dedicar massa temps a una mateixa activitat.

4-2-1

Al contrari que en l'estructura anterior, l'activitat es resol primer en grup, a continuació en parelles i després individualment. És adequada per a resoldre activitats difícils, ja que permet guanyar autonomia a mesura que s'interioritza el procés de resolució. És una estructura habitual en operacions matemàtiques, i normalment no es resol la mateixa qüestió en cada pas, sinó variacions sobre la primera. Com en el cas anterior, trobem les variacions «2-1» i «4-1», que acurten l'activitat.

Full giratori

El grup escriu les respostes per torns en un mateix full. Recomanem que cada persona utilitzi un llapis de color diferent per a identificar a simple vista les aportacions de cada u. Aquesta estructura permet que els membres amb un nivell més baix anoten les respostes més òbvies, mentre que els membres amb un nivell més alt anoten les menys evidents. El full giratori també es pot fer per parelles.

Parada de tres minuts

Aquesta estructura té l'objectiu de comprovar que l'alumnat ha comprés un contingut teòric determinat i facilitar l'exposició de dubtes. Al llarg d'una explicació, la professora o el professor introdueix parades de tres minuts en què cada equip resumeix el que s'ha dit i anota dues preguntes sobre el que s'ha explicat. Cada equip planteja una de les seues preguntes a la resta de grups. Si aquesta ja s'ha fet, es planteja la següent.

Llapis al centre

Els llapis o bolígrafs es col·loquen al centre de la taula per a indicar que es pot parlar i escoltar però no escriure. En cada equip, un moderador o moderadora llig en veu alta la pregunta o l'activitat, s'assegura que tots els membres exposen la seua opinió i comprova que tots entenen la resposta acordada. Tot seguit, cada u agarra el seu llapis o bolígraf i anota la resposta. En eixe moment es pot escriure, però no parlar. Si ixen dubtes, es pot tornar a dir «llapis al centre». Tots els membres deixaran els llapis al mig i resoldran el dubte abans de continuar. Aquesta estructura permet que els membres d'un equip avancen al mateix ritme i posa en valor la premissa «U guanya si guanya la resta».

Puzle d'Aronson

Es divideix un determinat tema en quatre parts, una per a cada membre de l'equip, i busquen informació. A continuació, la classe s'organitza en grups d'experts, que són totes les persones que tenen una mateixa part del tema. Els grups d'experts comparteixen i revisen la informació que han arreplegat. Finalment, cada alumne i alumna torna al seu equip per a acabar el treball.

Aquestes són només algunes de les estructures que posarem en pràctica en les nostres classes. Possiblement, n'afegirem més i les combinarem amb rutines de pensament i dinàmiques de grup.

3. LES COMPETÈNCIES CLAU I EL PERFIL D'EIXIDA DE L'ALUMNAT. OBJECTIUS GENERALS

3.1. Les competències clau

El treball basat en les competències clau busca la posada en pràctica dels continguts teòrics que conformen els currículums educatius, per tal que aquests siguin útils en la vida adulta de l'alumnat.

Competència és la capacitat d'un individu per a reorganitzar allò que ha après i per a transferir-ho a noves situacions i contextos. L'adjectiu *clau* indica que ha de ser accessible a tot l'alumnat immers en el procés d'ensenyament-aprenentatge. Per tant, les competències clau exerceixen un paper d'enllaç entre la definició dels objectius i la selecció dels continguts, i al seu torn el disseny de la programació proporciona les eines per a assolir-les.

Les competències clau són, en resum, les combinacions de **coneixements**, **destreses** i **actituds** que l'alumnat ha de desenvolupar per a ser capaç, en acabar l'educació bàsica, d'aconseguir la seua realització personal, exercir la ciutadania activa, incorporar-se a la vida adulta d'una manera satisfactòria i poder desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida.

El desenvolupament científic i tecnològic ha fet possible que la informació estiga a l'abast de tot el món, per tant, no té sentit saber, tindre molts coneixements exclusivament conceptuals, sinó que és molt més útil posseir sabers globals i abstractes aplicables a moltes situacions pràctiques i desenvolupar eines i disposar de criteris per a analitzar críticament aquests sabers. En definitiva, es tracta de potenciar els continguts procedimentals i actitudinals (pràctics) per damunt dels que tradicionalment s'han valorat com a fonamentals: els conceptuals (teòrics). Un altre factor important en els processos d'ensenyament-aprenentatge és l'enfocament interdisciplinari. L'adquisició de les competències

clau té un sentit global, de manera que totes les àrees, matèries i assignatures han de contribuir a adquirir-les.

Algunes àrees de coneixement estan molt lligades epistemològicament a alguna de les competències, però no hi ha una relació unívoca entre l'ensenyament de determinades àrees o matèries i el desenvolupament de certes competències, sinó que totes contribueixen, encara que en grau diferent, a l'assoliment global dels objectius. En concret, Valencià: llengua i literatura està íntimament connectada amb la competència en comunicació lingüística, la competència plurilingüe i la competència en consciència i expressió culturals, però farà la seua aportació a l'assoliment de la resta, de la mateixa manera que altres matèries han de contribuir a l'adquisició de les competències esmentades.

En aquest apartat, definirem les **huit competències clau per a l'aprenentatge permanent** que recull la Recomanació del Consell de la Unió Europea del 22 de maig del 2018, tenint en compte que les legislacions educatives dels estats membres sovint adapten la nomenclatura i la distribució d'aquestes d'acord amb la seua realitat. La raó és que no hi ha, entre elles, uns límits diferenciats, sinó que se superposen i s'entrellacen. Així mateix, tampoc s'estableix cap jerarquia entre les competències clau, ja que totes es consideren igualment importants.

Competència en comunicació lingüística (CCL)

La competència comunicativa comporta mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de sabers, destreses i actituds que permeten identificar, expressar, crear, comprendre i interpretar sentiments, fets, opinions, pensaments i conceptes de manera oral i escrita en suports visuals, sonors i multimodals en contextos diversos i amb finalitats diferents. Això implica l'habilitat de comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera respectuosa, ètica, adequada i creativa.

El desenvolupament de la competència en comunicació lingüística constitueix la base de l'aprenentatge posterior i la interacció lingüística successiva. En funció del context, la competència en comunicació lingüística pot adquirir-se en la llengua materna, la llengua d'escolarització o la llengua oficial d'un país o regió.

Competència plurilingüe (CP)

La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència implica reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per a desenvolupar estratègies que permeten mediar i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, si escau, mantindre i adquirir destreses en la llengua o llengües maternes, així com en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat per a fomentar la convivència democràtica.

Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM)

La competència en matemàtiques, ciència, tecnologia i enginyeria (competència STEM per les seues sigles en anglés) implica la comprensió del món utilitzant el mètode científic, el pensament i la representació matemàtics, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per a transformar l'entorn de manera compromesa, responsable i sostenible.

La competència matemàtica és l'habilitat de desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics amb la finalitat de resoldre diversos problemes en situacions quotidianes.

La competència en ciència al·ludeix a l'habilitat i la voluntat de comprendre i explicar el món natural utilitzant un conjunt de coneixements i metodologia,

incloses l'observació i l'experimentació, amb la finalitat de plantejar preguntes i extraure conclusions basades en proves.

Per competències en matèria de tecnologia i enginyeria s'entén l'aplicació d'aquests coneixements i metodologia per a respondre al que es percep com a necessitats o desitjos humans.

Competència digital (CD)

La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, en el treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes tecnologies. Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'alfabetització mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa la programació), la seguretat (inclòs el benestar digital) i les competències relacionades amb la ciutadania digital, la privacitat, la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.

Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)

La competència personal, social i d'aprendre a aprendre és l'habilitat de reflexionar sobre un mateix, gestionar el temps i la informació eficaçment, col·laborar amb uns altres de forma constructiva, mantindre la resiliència i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou l'habilitat de fer front a la incertesa i la complexitat, l'adaptació al canvi, aprendre a aprendre, contribuir al propi benestar físic i emocional, conservar la salut física i mental, i ser capaç de portar una vida saludable i orientada al futur, expressar empatia i gestionar els conflictes en un context integrador i de suport.

Competència ciutadana (CC)

La competència ciutadana és l'habilitat d'actuar com a ciutadans responsables i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com

en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'assoliment d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fundada en el respecte als drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics del nostre temps, i el desenvolupament d'un estil de vida d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) plantejats en l'Agenda 2030.

Competència emprenedora (CE)

La competència emprenedora, de creativitat i iniciativa implica desenvolupar un enfocament vital dirigit a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per a generar resultats de valor per a uns altres. Aporta estratègies que permeten entrenar la mirada per a detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per a analitzar i avaluar l'entorn, crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins dels processos creatius i d'innovació; despertar la disposició a aprendre, a arriscar, a afrontar la incertesa, prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació, empatia, habilitats de comunicació i de negociació, per a portar les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i la gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural i financer.

Competència en consciència i expressió culturals (CCEC)

La competència en consciència i expressió culturals implica comprendre i respectar la forma en què les idees i el significat s'expressen de forma creativa i es comuniquen en les diferents cultures, així com a través d'una sèrie d'arts i altres manifestacions culturals. Implica esforçar-se per comprendre, desenvolupar i expressar les idees pròpies i un sentit de pertinença a la societat o d'exercir una funció en aquesta en diferents formes i contextos, així com l'enriquiment de la identitat a través del diàleg intercultural.

3.2. El perfil d'eixida de l'alumnat

El *Perfil d'eixida de l'alumnat en acabar l'ensenyament bàsic* és el document en què es concreten els principis i els objectius del sistema educatiu referits a aquest període, que inclou l'ESO. El perfil identifica i defineix, en connexió amb els reptes del segle XXI, les competències clau que s'espera que l'alumnat haja desenvolupat en acabar aquesta fase del seu itinerari formatiu.

L'ensenyament bàsic contribuirà a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que li permeten...	C L	C P	S T E M	C D	C P S A A	C C	C E	C C E C
a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg afermant els drets humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.								
b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.								
c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen								

discriminació entre homes i dones.								
d) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.								
e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.								
f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.								
g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.	•		•	•	•		•	

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en valencià i en castellà, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.	•	•	•		•	•		•
i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.		•						
j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així com el patrimoni artístic i cultural.	•	•				•		•
k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, afermar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.			•		•	•		•
l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos								•

mitjans d'expressió i representació.								
--------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

L'adquisició de cada competència té un caràcter seqüencial i progressiu, per això la legislació preveu una sèrie de descriptors que en concreten el progrés en cada etapa educativa.

En acabar l'educació bàsica, l'alumnat:

COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA (CCL)
CCL1. S'expressa de forma oral, escrita o signada amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per a intercanviar informació i crear coneixement, com per a construir vincles personals.
CCL2. Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, signats, escrits o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.
CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diferents fonts avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal alhora que respectuós amb la propietat intel·lectual.
CCL4. Llig amb autonomia obres diverses adequades a la seua edat, seleccionant les que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; aprecia el patrimoni literari com a via privilegiada de l'experiència individual i col·lectiva; i mobilitza la seua pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i culturals per a construir i compartir la seua interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària de complexitat progressiva.
CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones bandejant els usos discriminatoris de la llengua, així com els abusos de poder a través d'aquesta, per a afavorir un ús no solament eficaç sinó també ètic del llenguatge.

COMPETÈNCIA PLURILINGÜE (CP)

CP1. Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.

CP2. A partir de les seues experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per a comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.

CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per a fomentar la cohesió social.

**COMPETÈNCIA MATEMÀTICA I COMPETÈNCIA EN CIÈNCIA, TECNOLOGIA I
ENGINYERIA (STEM)**

STEM1. Utilitza mètodes inductius, deductius i lògics propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, selecciona i emprà diferents estratègies per a la resolució de problemes analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment quan és necessari.

STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu voltant, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se preguntes i comprovant hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciànt la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions de la ciència

STEM3. Planteja i desenvolupa projectes dissenyant, fabricant i avaluant diferents prototips o models per a generar i/o utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema d'una manera creativa i cooperativa, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguén sorgir, adaptant-se davant la incertesa i valorant la importància de la sostenibilitat.

STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants de processos, raonaments, demostracions, mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics d'una manera clara i precisa, en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols...) i aprofitant de manera crítica la cultura digital, inclòs el llenguatge matemàtic-formal, amb ètica i responsabilitat per a compartir i construir nous coneixements.

STEM5. Emprén accions fonamentades científicament per a preservar la salut física i mental i el medi ambient i aplica principis d'ètica i seguretat en la realització de projectes per a transformar el seu entorn pròxim d'una manera sostenible; en valora l'impacte global i practica el consum responsable.

COMPETÈNCIA DIGITAL (CD)

CD1. Realitza cerques avançades en internet atenent criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant-les de manera crítica i arxivant-les per a recuperar, referenciar i reutilitzar aquestes cerques respectant la propietat intel·lectual.

CD2. Gestiona i utilitza el seu propi entorn personal digital d'aprenentatge permanent per a construir nou coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada en funció de la tasca i de les seues necessitats en cada cas.

CD3. Participa, col·labora i interactua mitjançant eines i/o plataformes virtuals per a comunicar-se, treballar col·laborativament i compartir continguts, dades i informació; gestiona de manera responsable les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa, i exerceix una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.

CD4. Identifica riscos i adopta mesures en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i per a prendre consciència de la importància i la necessitat de fer un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes.

CD5. Desenvolupa aplicacions informàtiques senzilles i solucions tecnològiques creatives i sostenibles per a resoldre problemes concrets o respondre a reptes

proposats, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament sostenible i ús ètic.

COMPETÈNCIA PERSONAL, SOCIAL I D'APRENDRE A APRENDRE (CPSAA)

CPSAA1. Regula i expressa les seues emocions enfortint l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca de propòsit i motivació en l'aprenentatge, per a gestionar els reptes i canvis i harmonitzar-los amb els seus propis objectius.

CPSAA2. Coneix els riscos per a la salut relacionats amb factors socials, per a consolidar hàbits de vida saludables en l'aspecte físic i mental.

CPSAA3. Comprén proactivament les perspectives i les experiències dels altres i les incorpora al seu aprenentatge, per a participar en el treball en grup, distribuint i acceptant tasques i responsabilitats de manera equitativa i emprant estratègies cooperatives.

CPSAA4. Realitza autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, cercant fonts fiables per a validar, sustentar i contrastar la informació i per a obtindre conclusions rellevants.

CPSAA5. Planeja objectius a mitjan termini i desenvolupa processos metacognitius de retroalimentació per a aprendre dels seus errors en el procés de construcció del coneixement.

COMPETÈNCIA CIUTADANA (CC)

CC1. Analitza i comprén idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seua pròpia identitat, així com als fets socials, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en diferents contextos socioinstitucionals.

CC2. Analitza i assumeix amb fonament els principis i valors que emanen del procés d'integració europeu, la Constitució espanyola i els drets humans i dels infants, participant en activitats comunitàries, com la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat, i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC3. Comprén i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant els seus propis judicis per a afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa, i oposada a qualsevol tipus de discriminació o violència.

CC4. Comprén les relacions sistèmiques d'interdependència, ecodpendència i interconnexió entre actuacions locals i globals, i adopta, conscientment i motivadament, un estil de vida sostenible i ecosocialment responsable.

COMPETÈNCIA EMPRENEDORA (CE)

CE1. Analitza necessitats, oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fent balanç de la seua sostenibilitat, valorant l'impacte que puguen suposar en l'entorn, per a presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, cultural i econòmic.

CE2. Avalua les fortaleces i febleses pròpies, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, i comprén els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavorisquen el treball col·laboratiu i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris que porten a l'acció una experiència empenedora de valor.

CE3. Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a portar a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per a aprendre.

COMPETÈNCIA EN CONSCIÈNCIA I EXPRESSIÓ CULTURALS (CCEC)

CCEC1. Coneix, aprecia críticament, respecta i promou els aspectes essencials del patrimoni cultural i artístic de qualsevol època, valorant la llibertat d'expressió i l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística, per a construir la seua pròpia identitat.

CCEC2. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni a través dels seus llenguatges i elements tècnics, en qualsevol mitjà o suport.

CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions de manera creativa i oberta. Desenvolupa l'autoestima, la creativitat i el sentit de pertinença a través de l'expressió cultural i artística, amb empatia i actitud col·laborativa.

CCEC4. Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans/suports i tècniques fonamentals plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores i corporals per a crear productes artístics i culturals a través de la interpretació, execució, improvisació i composició musical. Identifica les oportunitats de desenvolupament personal, social i econòmic que li ofereixen.

3.3 Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau: competències específiques

La matèria **Valencià: llengua i literatura** ajudarà a adquirir les competències clau per mitjà del desenvolupament de les competències específiques següents:

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 1. MULTILINGÜISME I INTERCULTURALITAT

Descriure i apreciar la diversitat lingüística i cultural de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món, per mitjà del reconeixement de les llengües de l'alumnat i de la realitat multilingüe i intercultural de l'entorn, analitzant les característiques, l'origen i el desenvolupament sociohistòric de les dues llengües oficials i de les principals varietats lingüístiques, i combatent els prejudicis lingüístics.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 2. COMPRENSIÓ ORAL I MULTIMODAL

Comprendre, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals propis dels àmbits personal, social, educatiu i professional, per mitjà de l'escolta activa, aplicant estratègies de comprensió oral, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 3. COMPRENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

Comprendre, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals propis dels àmbits personal, social, educatiu i professional, per mitjà de la lectura de

textos, aplicant estratègies de comprensió escrita, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 4. EXPRESSIÓ ORAL

Produir missatges orals amb coherència, cohesió i adequació, fluïdesa i correcció, per mitjà de diferents suports i situacions de comunicació de l'àmbit familiar, social, educatiu o professional.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 5. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

Produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes emprant estratègies de planificació, textualització, revisió i edició.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 6. INTERACCIÓ ORAL, ESCRITA I MULTIMODAL

Interactuar de manera oral, escrita i multimodal, de forma progressivament autònoma, per mitjà de textos de complexitat creixent dels àmbits personal, social, educatiu i professional, utilitzant un llenguatge no discriminatori i estratègies bàsiques de comprensió, expressió i resolució dialogada de conflictes, de manera síncrona i asíncrona.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 7. MEDIACIÓ ORAL, ESCRITA I MULTIMODAL

Mediar entre interlocutors aplicant estratègies d'adaptació, simplificació i reformulació del llenguatge per a processar i transmetre informació més elaborada en situacions comunicatives d'àmbit personal, social i professional.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 8. LECTURA AUTÒNOMA

Llegir obres i textos de caràcter divers i de complexitat progressiva, seleccionats amb autonomia, i reflexionar sobre el perfil lector que es va configurant.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 9. COMPETÈNCIA LITERÀRIA

Llegir i produir textos literaris, contextualitzats en la cultura i la societat, com a font de plaer i de coneixement.

La relació entre les competències específiques de la matèria i les competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat és aquesta:

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE 1 Multilingüisme i interculturalitat								
CE 2 Comprensió oral i multimodal								
CE 3 Comprensió escrita i multimodal								
CE 4 Expressió oral								
CE 5 Expressió escrita i multimodal								
CE 6 Interacció oral, escrita i multimodal								
CE 7 Mediació oral, escrita i multimodal								
CE 8 Lectura autònoma								
CE 9 Competència literària								

4. SABERS BÀSICS

4.1 Sabers bàsics a l'ESO

Els sabers bàsics són els coneixements, destreses i actituds necessaris per a l'adquisició de les diferents competències específiques d'aquesta àrea. Els sabers s'organitzen en tres blocs: **bloc 1, Llengua i ús; bloc 2, Estratègies comunicatives; i bloc 3, Educació literària**. Aquests blocs generals es divideixen en subblocs de sabers i, en alguns casos, també en grups de sabers sota un mateix subbloc. Aquesta distribució permet observar millor les relacions disciplinàries entre els sabers. Aquestes relacions de tipus disciplinari es completen amb unes indicacions sobre la vinculació dels diferents blocs, subblocs i grups de sabers amb les diferents competències específiques de l'àrea. La gradació dels sabers vindrà marcada pels criteris d'avaluació establerts que són els vinculats a continuació.

En cadascun dels blocs i subblocs es disposen els continguts bàsics de manera ordenada, seguint un ordre de més concret a més general; també s'hi suggereix el ritme d'adquisició al llarg de l'etapa, especialment al final del segon i del tercer cicle. En qualsevol cas, l'ordre de disposició dels tres blocs de continguts bàsics no denota, en cap cas, una posició jeràrquica ni suggereix un treball separat dels sabers de cada apartat. Ans al contrari, els diferents sabers bàsics dels tres blocs s'han de combinar entre si en el moment del disseny de les situacions d'aprenentatge. Aquesta tria i combinació dels continguts estarà determinada per les competències específiques involucrades en cada pràctica d'aula concreta que els docents planifiquen.

Aquests blocs de sabers tenen una correspondència en l'àrea de llengua estrangera perquè es puguin organitzar per a treballar les competències específiques de les diferents llengües d'una manera integrada.

Així, es prepara el terreny perquè es puguin planificar situacions d'aprenentatge que incloguen les diferents llengües del currículum. L'objectiu final d'aquesta organització és que l'alumnat pugui desenvolupar d'una manera coherent la competència en comunicació lingüística i la competència plurilingüe, tot seguint els principis de la competència plurilingüe global.

4.1 Sabers bàsics 1r i 2n d'ESO

El següent quadre conté els sabers bàsics de 1r i 2n d'ESO vinculats als corresponents criteris d'avaluació (desenvolupats a l'epígraf

SABERS BÀSICS 1r i 2n ESO	CRITERIS D'AVALUACIÓ
BLOC 1: LES LLENGÜES I ELS PARLANTS	
• Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn. • Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món. • Les llengües d'Espanya. • Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya. • Reflexió interlingüística. • Estratègies d'identificació de prejudicis i estereotips lingüístics i exploració de maneres d'evitar-los. • Llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències. • Expressions idiomàtiques de la llengua.	Els vinculats a les següents competències específiques: CE1, CE4, CE5, CE6 i CE7
BLOC 2: ESTRATÈGIES COMUNICATIVES	
SUBBLOC 2.1 SABERS COMUNS	
• Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter	Els vinculats a les següents competències específiques:

públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. • Tipologies textuais i gèneres discursius. • Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació. • Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori. • Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció.	CE2, CE3, CE4, CE5, CE6 i CE7
SUBBLOC 2.2 ALFABETITZACIÓ INFORMACIONAL TRANSVERSAL A TOTES LES CE	
Xarxes socials i mitjans de comunicació. Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat en la xarxa. Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals. Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: notes, esquemes mapes conceptuals, resums. Estratègies de cerca en fonts documentals diverses i amb diferents suports i formats, amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència. Estratègies d'ús i tractament de fonts documentals diverses. Ús de models per a analitzar, valorar, reorganitzar i sintetitzar la informació en esquemes propis. Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb Lla propietat intel·lectual. Utilització de la biblioteca i dels recursos digitals. Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació.	Els vinculats a totes les competències específiques.
SUBBLOC 2.3 REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA	

• La implicació de l'emissor en els textos. • L'expressió de la subjectivitat en textos. • Adequació del registre a la situació comunicativa. • Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi. • Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis). • Ús coherent de les formes verbals en els textos. • Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions. • Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. • Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. • Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat. • Observació comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. • Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües. • Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives. • La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques. • Formes gramaticals i funcions sintàctiques. • Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica. • Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical. • Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.	Els vinculats a les següents competències específiques: CE1, CE2, CE3, CE4, CE5 i CE7
--	--

Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.	
SUBBLOC 2.4 COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ ORAL	
G1: Comprensió oral - Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les parts, selecció i retenció de la informació rellevant. - Valoració de la forma i el contingut del text. G2 Expressió oral - Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal. - Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. Deliberació oral argumentada. - Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. - Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. - Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. - Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. G3 Interacció oral - Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere. - Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal. - Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional.	Els vinculats a les següents competències específiques: C2, C6 i C7 Els vinculats a les següents competències específiques: C4, C6 i C7 Els vinculats a les següents competències específiques: C6 i C7
SUBBLOC 2.5 COMPRENSIÓ ESCRITA	
Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text. Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits. Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut.	Els vinculats a les següents competències específiques: C3, C6 i C7

• Valoració de la forma i el contingut del text.	
SUBBLOC 2.6 EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL	
Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica. • Presentació cuidada de les produccions escrites. • Elements gràfics i paratextuals. • Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.	Els vinculats a les següents competències específiques: C5, C6 i C7

BLOC 3 LECTURA I LITERATURA	
SUBBLOC 3.1 HÀBIT LECTOR	
Identitat lectora: selecció d'obres variades i lectura autònoma, consciència i verbalització dels propis gustos. • Identitat lectora: valoració crítica dels textos i sobre la pròpia pràctica de lectura. • Expressió de l'experiència lectora i de diferents formes d'apropiació i recreació dels textos llegits. • Ús de la biblioteca escolar i pública. Circuit literari i lector. Participació en actes culturals. • Estratègies per a la recomanació de les lectures.	Els vinculats a les següents competències específiques: CE8
SUBBLOC 3.2 LITERATURA	
Obres rellevants de la literatura juvenil contemporània del patrimoni literari universal, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. • Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries. • Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics. • Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves	Els vinculats a les següents competències específiques: CE9

formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. • Estratègies, models i pautes per a l'expressió de la interpretació i la valoració personal d'obres i fragments literaris. Lectura amb perspectiva de gènere. • Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos tenint en compte els processos de comprensió, apropiació i oralització implicats. • Planificació i creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació).	
--	--

4.2 Sabers bàsics de 3r i 4t d'ESO

El següent quadre conté els sabers bàsics de 3r i 4t d'ESO vinculats als corresponents criteris d'avaluació (desenvolupats a l'epígraf 5.2. Criteris d'avaluació)

SABERS BÀSICS 3r i 4t ESO	CRITERIS D'AVALUACIÓ
BLOC 1: LES LLENGÜES I ELS PARLANTS	
• Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn. • Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món. • Variació lingüística. • Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya. • Aproximació a les llengües de signes. • Reflexió interlingüística. • Estratègies d'exploració i qüestió de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens de contacte entre llengües.	Els vinculats a les següents competències específiques: CE1, CE4, CE5, CE6 i CE7

• Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals. • Expressions idiomàtiques de la llengua.	
BLOC 2: ESTRATÈGIES COMUNICATIVES	
SUBBLOC 21. SABERS COMUNS	
• Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. • Tipologies textuais i gèneres discursius. • Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació. • Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori. • Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció. • Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació.	Els vinculats a les següents competències específiques: CE2, CE3, CE4, CE5, CE6 i CE7
SUBBLOC 2.2 ALFABETITZACIÓ INFORMACIONAL TRANSVERSAL A TOTES LES CE	
• Xarxes socials i mitjans de comunicació. Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat en la xarxa. • Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. • Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals.	

• Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: notes, esquemes mapes conceptuals, resums. • Estratègies de cerca en fonts documentals diverses i amb diferents suports i formats, amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència. • Estratègies d'ús i tractament de fonts documentals diverses. • Ús de models per a analitzar, valorar, reorganitzar i sintetitzar la informació en esquemes propis. • Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. • Utilització de la biblioteca i dels recursos digitals. • Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació.	Els vinculats a totes les competències específiques.
SUBBLOC 2.3 REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA	
• La implicació de l'emissor en els textos. • L'expressió de la subjectivitat en textos. • Adequació del registre a la situació comunicativa. • Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi. • Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis). • Ús coherent de les formes verbals en els textos. • Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions. • Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos.	Els vinculats a les següents competències específiques: CE1, CE2, CE3, CE4, CE5 i CE7

• Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. • Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat. • Observació comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. • Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües. • Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives. • La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques. • Formes gramaticals i funcions sintàctiques. • Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica. • Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical. • Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat. • Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.	
SUBBLOC 2.4 COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ ORAL	
G1: Comprensió oral Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les parts, selecció i retenció de la informació rellevant. Valoració de la forma i el contingut del text. G2 Expressió oral • Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal. • Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. Deliberació oral argumentada. • Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. • Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. • Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal.	Els vinculats a les següents competències específiques: C2, C6 i C7 Els vinculats a les següents competències específiques: C4, C6 i C7

• Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. • G3 Interacció oral • Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere. • Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal. • Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional.	Els vinculats a les següents competències específiques: C6 i C7
---	---

SUBBLOC 2.5 COMPRENSIÓ ESCRITA

Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text. Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits. • Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut. • Valoració de la forma i el contingut del text.	Els vinculats a les següents competències específiques: C3, C6 i C7
--	---

SUBBLOC 2.6 EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica. • Presentació cuidada de les produccions escrites. • Elements gràfics i paratextuals. • Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.	Els vinculats a les següents competències específiques: C5, C6 i C7
---	---

BLOC 3 LECTURA I LITERATURA

SUBBLOC 3.1 HÀBIT LECTOR

Identitat lectora: selecció d'obres variades i lectura autònoma, consciència i verbalització dels propis gustos. • Identitat lectora: valoració crítica dels textos i sobre la pròpia pràctica de lectura.	Els vinculats a les següents competències específiques: CE8
---	---

• Expressió de l'experiència lectora i de diferents formes d'apropiació i recreació dels textos llegits. • Ús de la biblioteca escolar i pública. Circuit literari i lector. Participació en actes culturals. • Estratègies per a la recomanació de les lectures.	
SUBBLOC 3.2 LITERATURA	
Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. • Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries. • Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics. • Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. • Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere. • Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos tenint en compte els processos de comprensió, apropiació i oralització implicats. • Planificació i creació de textos a partir de l'apropiació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació).	Els vinculats a les següents competències específiques: CE9

5. CRITERIS D'AVUACIÓ

5.1 Criteris d'avaluació ESO

Els criteris d'avaluació són els referents que indiquen els nivells d'acompliment esperats en l'alumnat en les situacions o activitats d'aprenentatge que requereixen el desplegament de les competències específiques de cada matèria o àmbit en un moment determinat del seu procés d'aprenentatge. El Decret 107/2022 determina els següents criteris d'avaluació per a cada nivell segons la competència específica:

5.1.1 Criteris d'avaluació de 1r i 2n D'ESO

Són els que s'indiquen en el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria. Concretament, els de 2n cicle d'ESO de la matèria Valencià: llengua i literatura.

CE1. MULTILINGÜISME I INTERCULTURALITAT
CE 1.1. Identificar i valorar les llengües d'Espanya i del món, i les varietats lingüístiques de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana a partir de l'explicació del seu origen i del seu desenvolupament sociohistòric, contrastant aspectes lingüístics i discursius, així com els trets de les diferents varietats, en manifestacions orals, escrites i multimodals.
CE 1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, i valorar la seua importància com a llengua pròpia del
CE 1.3. Mostrar interès i respecte per les diverses varietats lingüístiques, identificant i contrastant les seues característiques principals i diferenciant-les d'altres varietats en diferents contextos
CE 1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'observació de la diversitat lingüística de l'entorn, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa intercultural, plurilingüe i de la diversitat dialectal.
CE 1.5. Formular generalitzacions, amb progressiva autonomia, sobre aspectes del funcionament de les llengües, a partir de la manipulació, la comparació i la transformació d'enunciats, així com de la formulació d'hipòtesis i la cerca d'exemples, fent ús del metallenguatge específic i consultant diccionaris, manuals i gramàtiques.
CE 2. COMPRENSIÓ ORAL I MULTIMODAL

CE 2.1. Escoltar de manera activa, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents, propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat.

CE 2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals i multimodals de coneixements complexos i ajustats a la situació comunicativa.

CE 2.3. Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció

CE 3 COMPRENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

CE 3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.

CE 3.2. Aplicar, de manera autònoma, tota mena d'estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, obtenir informació literal, interpretar informació explícita i implícita i valorar de manera raonada i crítica els continguts, el propòsit de diferents textos i la intenció de l'emissor.

CE 3.3. Identificar les tipologies textuais i els gèneres discursius, i reconèixer l'estructura complexa i el format dels textos i les característiques lingüístiques específiques de cada tipus de text.

CE 3.4. Localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinença en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, en diferents textos multimodals en mitjans digitals, de manera autònoma, de l'àmbit personal, social, educatiu i professional

C 3.5. Aplicar, de manera autònoma, tota mena d'estratègies per a la cerca, selecció, gestió i edició de la informació, en diferents textos multimodals, per a ampliar coneixements de manera responsable, contrastar i valorar la informació de fonts

diverses, atenent el context i la intenció citant-ne les fonts i respectant els principis de propietat intel·lectual.

CE 4. EXPRESSIÓ ORAL

CE 4.1 Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema.

CE 4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten l'atenció del receptor.

CE4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu

CE 4.4 Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, de manera autònoma, sobre temes d'interés acadèmic, personal o social, calibrant-ne la fiabilitat i pertinència, i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa adoptant un punt de vista crític i respectant els principis de propietat

CE 5. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

CE 5.1 Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció

CE 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita.

CE 5.3.. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.

CE 5.4. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.

CE 6. INTERACCIÓ ORAL ESCRITA I MULTIMODAL

CE 6.1 Interactuar oralment, amb autonomia, sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, per mitjà de diferents suports, utilitzant un vocabulari ric, correcte i no discriminatori, i implicant-se de manera activa i reflexiva amb una actitud dialogant i d'escolta per a la construcció d'un discurs comú consensuat.

CE 6.2. Identificar i rebutjar, de manera autònoma, els usos discriminatoris i manipuladors de la llengua, a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements verbals i no verbals utilitzats en el discurs.

CE 6.3.. Utilitzar estratègies, de manera autònoma, per a la gestió dialogada de conflictes en l'àmbit personal, educatiu i social.

CE 6.4. Interactuar en textos escrits i multimodals complexos de manera asíncrona i síncrona amb autonomia, mostrant empatia i respecte per les diferents necessitats, idees i motivacions dels interlocutors, amb adequació, coherència, cohesió, correcció i un vocabulari ric i no discriminatori

CE 7. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

CE 7.1. Mostrar interès per participar en la solució de problemes de comprensió recíproca entre parlants de llengües o varietats lingüístiques diferents, sobre assumptes diversos de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

CE 7.2. Comprendre, comunicar, descriure i parafrasejar textos d'una certa complexitat en diferents suports, o explicar conceptes, de manera oral o escrita, combinant el seu repertori lingüístic (L1-L1, L1-L2, L2-L1).

CE 7.3. Seleccionar i aplicar, de manera autònoma, estratègies de simplificació, adaptació i reformulació de la llengua, que faciliten la comprensió i expressió oral i escrita de la informació en diferents llengües del seu repertori lingüístic (L1-L1, L1-L2, L2-L1).

CE 8. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

CE 8.1. Llegir obres diverses i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, seleccionant de manera autònoma els que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals.

CE 8.2. Deixar constància del propi itinerari lector i cultural, explicant els criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés a la cultura literària i les experiències lectores.

CE 8.3. Compartir les experiències de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit educatiu i social, i relacionant el sentit de l'obra amb la pròpia experiència

CE 9. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

CE 9.1 Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne.

CE 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica.

CE 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del

CE 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.

CE 9.5 Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma.

CE 9.6 Organitzar i participar en manifestacions literàries, recitals i representacions.

5.1.2 Criteris d'avaluació 3r i 4t ESO

CE1. MULTILINGÜISME I INTERCULTURALITAT

CE 1.1 Identificar i valorar les llengües d'Espanya i del món, i les varietats lingüístiques de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana a partir de l'explicació del seu origen i del seu desenvolupament sociohistòric, contrastant aspectes lingüístics i discursius, així com els trets de les diferents varietats, en manifestacions orals, escrites i multimodals.

CE 1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, i valorar la seua importància com a llengua pròpia del territori.

CE 1.3. Mostrar interès i respecte per les diverses varietats lingüístiques, identificant i contrastant les seues característiques principals i diferenciant-les d'altres varietats en diferents contextos d'ús.

CE 1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.

CE 2. COMPETÈNCIA ORAL I MULTIMODAL

CE 2.1. Identificar i rebutjar, de manera autònoma i reflexiva, els usos discriminatoris i manipuladors de la llengua, a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements verbals i no verbals utilitzats en el discurs.

CE 2.2. Fer servir un llenguatge no discriminatori, no manipulatiu, veraç, honest, no agressiu i ètic en els diferents processos de producció discursiva, d'interacció i de mediació, en els àmbits personal, educatiu, social i professional.

CE 2.3. Fer servir estratègies per a la gestió dialogada de conflictes i l'organització de tasques cooperatives en els àmbits personal, educatiu, social i professional.

CE 3 COMPETÈNCIA EN COMPREENSIÓ ORAL

CE 3.1. . Escoltar, interpretar i valorar, de manera pautada, textos orals i multimodals complexos de diferents àmbits, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluar la seua qualitat, la seua fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.

CE 3.2. Aplicar estratègies variades per a interpretar el sentit global, l'estructura i la informació rellevant de textos orals i multimodals complexos i analitzar la interacció entre els diferents codis

CE 3.3. Extraure i interpretar informació dels textos orals i multimodals complexos, dels elements no verbals i prosòdics, identificar incongruències entre text i elements no verbals, valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de la persona emissora.

CE 4. COMPETÈNCIA EN COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

CE 4.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera pautada, textos escrits i multimodals complexos, amb atenció preferent a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, avaluant la seua qualitat, fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.

CE 4.2. Aplicar estratègies en textos complexos per identificar el sentit global i la informació rellevant, l'estructura i la intenció de la persona emissora, realitzant les inferències oportunes i amb diferents propòsits de lectura.

CE 4.3. Valorar, de manera guiada, la forma i el contingut dels textos, la intenció de l'emissor i l'eficàcia dels procediments comunicatius usats.

CE 5. COMPETÈNCIA EN EXPRESSIÓ ORAL

CE 5.1. Produir discursos orals formals, de manera pautada, en diferents suports amb rigor, coherència, cohesió i adequació atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius.

CE 5.2. Planificar, assajar i avaluar, amb guia docent, discursos orals formals sobre temes d'interés científic i cultural i de rellevància acadèmica i social assegurant la seua adequació a la situació comunicativa.

CE 5.3. Utilitzar durant el seu discurs oral, de manera eficaç, els elements prosòdics, recursos verbals i no verbals per captar i mantenir l'atenció de la persona receptora.

CE 5.4. Realitzar produccions orals formals, estructurades i amb el suport de recursos audiovisuals pertinents, amb fluïdesa i utilitzant un llenguatge ric, no discriminatori i la terminologia pròpia del tema.

6. TEMPORALITZACIÓ I ORGANITZACIÓ DELS ESPAIS D'APRENENTATGE

Dedicarem un mínim de **quatre setmanes a cada unitat**, és a dir, **dotze sessions**. Si tenim l'opció de fer sessions dobles, podem dur a terme tasques d'una certa entitat com les que plantegen algunes seccions del llibre de text sense trencar el ritme de la classe: comprendre i comentar textos, analitzar tipologies textuais, fer tertúlies literàries, dur a terme activitats de recerca i ampliació, sintetitzar i traduir

la informació, repassar continguts i, per descomptat, completar el repte final de cada seqüència.

Si no es disposa de temps suficient, prepararem fora de l'horari lectiu les seccions «Ampliem el vocabulari», «Trobem el sentit» o «Repassem», ja que per les seues característiques permeten un treball pràcticament autònom per part de l'alumnat. De la mateixa manera, «Ens posem a prova» es pot fer com a treball per a més avant.

La temporalització per als grups d'ESO serà la següent:

TEMPORALITZACIÓ 1r ESO		
TRIMESTRE	NOM DE LA UNITAT	TEMPS
1	TEMA 1: PARLEM?	12 sessions SETEMBRE
	TEMA 2: SOC COM SOC	OCTUBRE
	TEMA 3: BENVINGUT DIARI	NOVEMBRE
2	TEMA 4: HI HAVIA UNA VEGADA...	DESEMBRE/GENER
	TEMA 5: ON VIUS?	FEBRER
	TEMA 6: S'OBRE EL TELÓ	MARÇ
3	TEMA 7: UNA IMATGE VAL MÉS QUE MIL PARAULES	ABRIL
	TEMA 8: EN VERS	MAIG
	TEMA 9: ALGÚ M'ESCOLTA?	MAIG/JUNY
TEMPORALITZACIÓ 2n ESO		
TRIMESTRE	NOM DE LA UNITAT	TEMPS
1	TEMA 1: LES LÍNIES DEL DIÀLEG	12 sessions SETEMBRE
	TEMA 2: FORA DE SÈRIE	OCTUBRE
	TEMA 3: CONSTEL·LACIÓ DE VEROS	NOVEMBRE
2	TEMA 4: LES APARENCES NO ENGANYEN	DESEMBRE/GENER
	TEMA 5: NO EM TOQUES EL NAS	FEBRER
	TEMA 6: EL FUTUR PROMETEDOR	MARÇ
	TEMA 7: QUANTA, QUANTA GUERRA...	ABRIL

3	TEMA 8: FÓRMULES MAGISTRALS	MAIG
	TEMA 9: JOC DE CARTES	MAIG/JUNY

TEMPORALITZACIÓ 3r ESO		
TRIMESTRE	NOM DE LA UNITAT	TEMPS
1	TEMA 1: EXTRA, EXTRA!	12 sessions SETEMBRE
	TEMA 2: AMB RAÓ!	OCTUBRE
	TEMA 3: ET PUC FER UNES PREGUNTES?	NOVEMBRE
2	TEMA 4: QUÈ EM CONTES?	DESEMBRE/GENER
	TEMA 5: RAPSODES	FEBRER
	TEMA 6: DE CINE!	MARÇ
3	TEMA 7: UNA VIDA DE NOVEL·LA	ABRIL
	TEMA 8: ET MEREIXES UNA EXPLICACIÓ	MAIG
	TEMA 9: QUIN PERSONATGE!	MAIG/JUNY

TEMPORALITZACIÓ 4t ESO		
TRIMESTRE	NOM DE LA UNITAT	TEMPS
1	TEMA 1: A UNA VEU	12 sessions SETEMBRE
	TEMA 2: PER A TOTS ELS PÚBLICS	OCTUBRE
	TEMA 3: UN LLOC EN LA HISTÒRIA	NOVEMBRE
2	TEMA 4: ANEM PER FAENA	DESEMBRE/GENER
	TEMA 5: DECLARACIÓ DE PRINCIPIS	FEBRER
	TEMA 6: EL PODER DE LA PARAULA	MARÇ
3	TEMA 7: A LA LLUNA DE VALÈNCIA	ABRIL
	TEMA 8: EMOCIONS DE BAT A BAT	MAIG
	TEMA 9: ENTRE LES ESTRELLES	MAIG/JUNY

7. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Serà aplicable, segons el **Decret 107/2022**, de 5 d'agost, del Consell, el que està indicat en l'**Ordre 20/2019**, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.

L'objectiu del professorat és que tot l'alumnat adquirisca el nivell mínim per a assolir els objectius generals de l'ESO i les competències clau.

L'alumnat presenta diversitat d'interessos, de motivacions i de capacitats, per tant, s'hi ha de donar una atenció diferenciada i individualitzada. Aquesta es concreta en una sèrie de mesures curriculars i de presa de decisions.

Algunes de les mesures que tenim a l'abast per a atendre la diversitat són:

- Adequar els objectius generals a la realitat del centre, fer una selecció de continguts significativa i seqüenciar-los de manera més coherent.
- Potenciar l'aprenentatge significatiu, buscant referències amb la vida quotidiana i donant de finalitat les tasques que es proposen.
- Fomentar el treball en equip, de manera que ningú quede exclòs i que interactuen alumnes amb perfils diferents.
- Seleccionar els materials d'acord amb les necessitats de l'alumnat, utilitzant una gran diversitat de recursos didàctics com, per exemple, els que facilita *Avancem*: recursos sonors i audiovisuals, activitats digitals autocorrectives, enllaços web, presentacions creades amb ferramentes com Genially, concursos elaborats amb Kahoot!
- Integrar l'avaluació com a part del procés d'aprenentatge, perquè l'alumnat conega què es valora i què i com es pot millorar.

Des del punt de vista de la legislació, les mesures d'atenció a la diversitat que es poden dur a terme són: les adequacions i personalitzacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, els desdoblaments de grups, l'oferta de matèries optatives, els programes de reforç i les mesures de suport personalitzat per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

Les **necessitats específiques de suport educatiu** de l'alumnat poden estar motivades per diferents causes i es classifiquen en:

- Alumnat nouvingut.
- Alumnes amb necessitats especials.
- Alumnat amb altes capacitats.

El sistema educatiu ha previst l'atenció a aquestes necessitats creant uns programes específics.

8. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

El caràcter de l'avaluació és l'establert en l'article 15 del **Reial Decret 217/2022** i la seua concreció en títol IV, capítol I del **Decret 107/2022**, de 5 d'agost, del Consell.

El caràcter continu, global i formatiu de l'avaluació tindrà com a fi detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, analitzar-ne les causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i adequar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat.

L'avaluació, l'entenem com un instrument (procés) d'anàlisi i reflexió que proporciona informació del procés educatiu d'ensenyament i d'aprenentatge. Té com a finalitat orientar l'alumne/a respecte a la seua evolució, així com facilitar-li que pugui continuar millorant en el seu procés. De la mateixa manera, orienta l'equip docent respecte a l'efectivitat de la nostra actuació en relació amb el procés d'aprenentatge de l'alumne/a, i de com podem continuar enfocant-lo. Per

tant, és molt important fer explícit que en el nostre projecte defenem una avaluació formativa.

Seràn objectes d'avaluació:

- L'alumnat, atenent el conjunt d'activitats realitzades per ells, valorant el seu treball i el grau en què van aconseguint els objectius previstos.
- La pràctica del docent: atenent la revisió i l'anàlisi de l'ambient de treball i relació de la classe, l'avaluació de l'alumnat, la correlació de la seua pràctica en funció dels objectius previstos, el contacte i la col·laboració amb les famílies.

Avaluació de l'alumnat

Avaluació inicial (o de diagnòstic)

Per a conèixer i valorar els coneixements previs de l'alumne/a en aquells aspectes que puguin condicionar el punt de partida de l'acció docent, es farà:

- Al principi d'un nou curs.
- Quan arribe un alumne/a nou/va.

Avaluació formativa (o de procés)

Encara que es farà de forma permanent al llarg de tot el procés, hi ha almenys tres moments, coincidint aproximadament amb els trimestres, en què es dona una informació a l'alumnat i a les famílies de l'evolució educativa. Reflexionant, així mateix, respecte de la pràctica docent.

Avaluació final (o sumativa)

Que coincidirà amb el final del curs.

Avaluació del professorat

Avaluació inicial

Per a conèixer les necessitats i disponibilitats del centre: espais físics, necessitats educatives especials de l'alumnat, situació econòmica, recursos didàctics, etc. Es farà durant el mes de setembre.

Avaluació formativa

Es farà de forma permanent al llarg de tot el procés educatiu, però hi ha uns moments de reflexió conjunta per a revisar aquesta evolució coincidint amb les sessions d'avaluació de l'alumnat. Aquesta avaluació tindrà en compte els aspectes següents:

- La valoració del ritme de treball del grup i la temporalització de les activitats realitzades.
- Valoració de les estratègies diversificades utilitzades per a donar respostes als diferents interessos i ritmes d'aprenentatge.
- Valoració dels materials didàctics utilitzats.
- Valoració dels aprenentatges de l'alumnat.
- Valoració del clima comunicatiu i de convivència establert a l'aula: professorat-alumnat, i alumnat entre ells.

Avaluació final

Com a anàlisi final del procés educatiu on es valoraran:

- Els objectius previstos en la programació.
- Altres activitats realitzades i no contemplades en la programació.
- Propostes de millora.

8.1. Instruments d'avaluació

Els diferents objectes d'avaluació requereixen estratègies distintes segons alumnat o pràctica docent, i és condició indispensable que siguin coherents amb les finalitats educatives, els continguts treballats i les activitats realitzades, així com que puguin fer possible el compliment de les característiques del procés d'avaluació formativa que pretenem i definida en el primer apartat.

Procediments i instruments

OBSERVACIÓ SISTEMÀTICA	ALUMNAT	PROFESSORAT
Escales d'observació		
Llistes de control		
Quadern de tutoria		
Altres		

INTERACCIONS	ALUMNAT	PROFESSORAT
Diàlegs		
Debats en grup		
Comunicació digital		
Participació		
Tasques en equip		
Treball amb la PDI		

PROVES ESPECÍFIQUES	ALUMNAT	PROFESSORAT
Objectives		
Qüestionaris o entrevistes		
Treballs individuals		
Altres		

EQUIPS/PETIT GRUP	ALUMNAT	PROFESSORAT
Exposicions conjuntes		
Treballs escrits en equip		
Activitats en equip		

Altres		
--------	--	--

8.3. Criteris de qualificació d'ESO

D'acord amb el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, el resultat de l'avaluació s'expressarà en notes numèriques i s'acompanyarà d'una valoració qualitativa per a cada alumne que destaque els seu progressos, les dificultats superades, l'esforç, els talents i les fortaleeses, i també els aspectes que caldria continuar treballant.

Percentatges en la qualificació:

- Competència en comunicació lingüística: **30%** de la nota exàmens, expressió escrita + **10%** expressió oral.
- Competència literària: **30%** de la nota. Exàmens
- Dimensió actitudinal: **10%** de la nota.
- Competències aprendre a aprendre **20%** llibreta i treball diari.

8.4. Recuperació de l'assignatura pendent

Per a superar l'assignatura pendent en ESO s'haurà de tenir aprovada la 1a i la 2a avaluació del present curs. Si no és així hi haurà una prova de recuperació i un llibre de lectura ,on s'haurà de demostrar l'assoliment dels sabers bàsics del curs anterior. Aquestes proves s'adaptaran a les especificats de cada alumne.

9. PROPOSTA PEDAGÒGICA DE L'OPTATIVA DE 1r D'ESO LABORATORI D'ARTS ESCÈNIQUES

9.1 Introducció

La matèria Laboratori d'Arts Escèniques proposa crear un espai d'aprenentatge dedicat al món de la dramatització, el teatre, la dansa i les arts d'acció o performatives que represente un moment de cohesió i coneixement entre l'alumnat participant de 1r d'ESO, alhora que l'estímul de la sensibilitat, la subjectivitat i la creativitat que permeta construir significats i comunicar-los a través de peces artístiques. La pràctica de les arts escèniques ha de contribuir a l'aflorament de la intuïció, la imaginació, el joc i l'analogia com a eines d'expressió, comunicació i socialització, que permeten als i les estudiants confrontar, comprendre i interpretar la realitat, conèixer-se, formar relacions amb els altres i interactuar amb l'entorn, fent ús d'un llenguatge simbòlic. Així doncs, la finalitat de la matèria no és tant la cerca d'un producte artístic com l'experimentació vivencial de situacions diverses i l'aprofitament de les tècniques i recursos dels llenguatges artístics escènics, tant els comuns com els particulars de cada disciplina, per a generar en els i les adolescents més joves processos de participació social, inventant, interpretant i apreciant obres artístiques. D'aquesta manera, l'objectiu no és fer una representació en finalitzar el curs, sense descartar la possibilitat que puga haver-n'hi, sinó tenir l'experiència de descobrir noves maneres de comunicar-se, d'expressar-se personalment i en grup, i aproximar-se a les arts escèniques com una font de gaudi i coneixement.

En aquesta matèria treballarem la dramatització usant eines i recursos del teatre orientats cap a un procés dinàmic on l'alumnat participe de formes lliures d'improvisació i joc simbòlic per a representar accions o crear personatges per a narrar històries fent ús del cos, els gestos i la veu, a partir de diferents estímuls

creatius, com poden ser textos procedents de la literatura dramàtica i general o de creació pròpia. El cos en moviment esdevindrà matèria primera, instrument i mitjà per expressar, crear i comunicar significats a través de la gestió de les emocions, el pensament, el control dels gestos i dels moviments

per tal de millorar l'expressió i la comunicació. Aquest treball psicomotriu contribuirà, a més a més, a l'autodescobriment de l'alumnat, l'afirmació de la seua identitat i l'expressió creativa d'idees, emocions, somnis i valors. A més a més, les oportunitats per a interactuar amb els companys i les companyes a través de la confrontació d'idees, l'assistència mútua, la negociació o el debat, ajudarà l'alumnat a definir-se com a éssers socials mentre s'està exercint un pensament creatiu i crític i un sentit estètic.

9.2 Competències específiques

Competència específica 1

Inventar propostes escèniques breus a partir d'estímul creatius diversos, aplicant i compartint idees personals, elements, regles i recursos dels diferents llenguatges artístics.

Descripció de la competència

La invenció d'escenes, danses o accions breus diverses que reflecteixen la personalitat, l'experiència i les aspiracions de l'alumnat permet activar simultàniament la imaginació creativa i el pensament divergent i convergent per a desenvolupar la creativitat.

A mesura que es va familiaritzant amb el llenguatge, les regles i les eines de la dramaturgia o la dansa i comparteixen l'experiència creativa, poden integrar millor els aprenentatges i aplicar-los després en altres situacions creatives.

Aquesta competència d'inventar ha de ser entesa com a capacitadora de l'ús del pensament creatiu que demana utilitzar informació adquirida o nova, resoldre problemes, però també mètodes de treball efectius, connectar amb els

aprenentatges d'altres assignatures, utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, desenvolupar la seua identitat personal, treballar de manera cooperativa, col·laborativa i respectuosa amb els altres i comunicar-se adequadament.

L'estímul creatiu cal entendre'l en sentit ampli. Tant pot ser un senyal extern o intern, visual, tàctil, sonor, gustatiu, olfactiu o tèrmic provinent dels sentits, capaç de provocar sensacions, com un artefacte elaborat provinent de qualsevol àmbit del coneixement (artístic, humanístic, lingüístic, científic o tecnològic). En aquest darrer cas, els estímuls de creació posats a disposició de l'alumnat es basen en temes adequats a l'edat, i tenen en compte les seues aspiracions artístiques, l'experiència prèvia i poden implicar un context sociocultural concret

Prendre'l com a punt de partida per a inventar permet utilitzar idees personals inspirades en l'estímul de la creació per a explorar diferents vies d'expressió, desenvolupar una determinada acció quotidiana o qualsevol tipus d'incitació a actuar amb el cos, la veu i el moviment, des d'allò més abstracte fins a allò més construït escènicament.

El treball per a assolir la competència familiaritza l'alumnat amb el procés creatiu i amb l'ús i l'organització dels elements dels llenguatges artístics, dramàtic, les tècniques de representació, els estils de teatre, estructures de la dansa, la tècnica del moviment o la dramaturgia.

Compartir la seua experiència creativa suposa per a l'alumnat aprendre a fer un ús més conscient dels passos del procés creatiu, reflexionar sobre la seua experiència i parlar dels aspectes que tenen més sentit per a ells, així com identificar no només el que han après sinó també com ho han après.

La competència d'inventar propostes escèniques breus pot implicar la realització de diverses tasques: improvisar, compondre, adaptar, per a més endavant, si escau, posar en escena i produir un espectacle.

En el cas de desenvolupar un producte final col·lectiu a partir del treball del Laboratori d'Arts Escèniques, la invenció comportarà la planificació d'una peça

escènica i un compromís de seguir les convencions establides i de mantindre's atents els uns als altres, des de la igualtat i respecte a la diversitat, interaccionant i cooperant, ajustant les accions, en conseqüència, pel benefici del projecte final del grup.

A més, obri expectatives i planteja la utilització en el Laboratori d'Arts Escèniques de noves i diferents tecnologies i suports aplicats a la creativitat artística, com el disseny, l'audiovisual, l'animació, la fotografia o la imatge digital, i es vincula necessàriament a les altres disciplines artisticoexpressives, com ara la Literatura, la Música, les Arts Plàstiques, Visuals i Audiovisuals o l'Educació Física.

En relació amb aquesta CE1, com passarà amb la resta de competències específiques, cal aprofitar l'enfocament que fan les matèries lingüístiques del teatre com a gènere literari per a fer-ne connexions, considerant la combinació del programa curricular propi amb la introducció d'autors, textos teatrals i dramatúrgia.

De la mateixa manera que és necessari connectar amb els sabers i competències treballats amb la matèria de Música, suport imprescindible de la dansa i element de l'espai sonor del teatre o les arts performatives.

Aquesta competència específica contribueix a l'assoliment fonamental de la competència clau en consciència i expressió culturals, en tant que suposa seleccionar i integrar amb creativitat diversos mitjans, suports i tècniques en creacions artístiques, valorant tant el procés com, si escau, el producte final.

A més, el fet de dur a terme un procés d'invenió que demana la presa de decisions, amb sentit crític i ètic, compartint reflexions sobre el procés realitzat i el resultat obtingut com una oportunitat per a aprendre, permet situar aquesta competència específica en relació amb la competència clau emprenedora.

La distribució en un grup de tasques i recursos forma part de les capacitats que requereixen la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre. Així com la integració i reelaboració de continguts digitals de manera individual o col·lectiva ho seran de la competència digital

Independentment que la competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber, està especialment vinculada a una competència específica d'invenió escènica, atesa l'especial relació del llenguatge dramàtic amb els usos de l'oralitat, l'escriptura de textos, la dimensió estètica del llenguatge i la cultura literària dramàtica i general que es pot activar en la consecució d'aquesta competència específica.

Competència específica 2

Interpretar obres o peces escèniques diverses de creació pròpia o aliena mitjançant els instruments del cos, la veu, el moviment, el temps i l'espai en l'expressió i comunicació d'idees, sentiments i emocions personals i col·lectives.

Descripció de la competència

La interpretació que fa l'alumnat d'escenes o danses breus implica l'expressió i comunicació d'idees, sentiments, emocions i impressions, tant pròpies com dels altres, utilitzant el llenguatge de la dramatúrgia, les tècniques de representació, els estils de teatre i els elements de la dramatúrgia i el llenguatge, les regles i les eines de la dansa.

Com a resultat, enriqueixen el seu coneixement general de la cultura, del teatre, de la dansa i altres arts performatives, i es familiaritzen amb la diversitat de produccions artístiques del passat i del present, del seu entorn pròxim i d'altres llocs.

Els intèrprets són el vehicle necessari per a l'expressió escènica. En el cas del teatre, només a través de la interpretació, prenen forma paraules, personatges i històries. En el cas de la dansa i altres arts performatives, per la seua naturalesa més abstracta i efímera, només es revela el seu significat a través de l'intèrpret. I és a través de la interpretació quan l'ús del cos, la veu, el moviment, el temps i l'espai esdevenen instruments expressius i comunicatius, com l'alumnat pot explorar els possibles significats d'una obra o peça escènica d'una manera més íntima i personal.

En treballar per a assolir la competència, l'alumnat fa servir les creacions pròpies i les dels companys per a ser interpretades, i els permet experimentar a partir de versos, poemes, monòlegs o diàlegs breus de la literatura dramàtica o general, fragments textuais del repertori de teatre juvenil, obres de teatre breus d'aquest repertori i fragments d'altres obres. En el cas de la dansa, fan servir a banda de l'essencial tria de la peça o peces musicals, una varietat de suports per a la interpretació: jocs, accessoris senzills, elements de vestuari, percussió corporal i veu, objectes productors de so.

La diversitat de possibilitats a l'hora d'interpretar propicia la possibilitat de familiaritzar-se amb un repertori divers de fragments o obres breus que contenen elements més o menys complexos dels elements llenguatge de la dramatúrgia, les tècniques de representació, els estils de teatre i les estructures o els components necessaris per a la interpretació de les danses.

La connexió amb les matèries de Llengua i Literatura, que tracten el teatre com a gènere literari com a font d'introducció a textos teatrals per experimentar amb la seua interpretació, és evident; de la mateixa manera que en interpretar danses caldrà tindre en compte sabers i competències de la matèria de Música.

El repertori s'amplia amb produccions escèniques que inclouen combinacions d'elements dels llenguatges que, amb l'ús més conscient per part de l'alumnat, esdevenen una tècnica d'actuació més precisa i eficaç.

Una de les característiques importants d'aquesta competència rau en la vivència física i mental que implica la interpretació en l'assimilació del contingut, el caràcter expressiu i el llenguatge artístic específic que permet explorar diferents maneres d'expressar-se, explicar una història o representar la realitat, així com les actituds i estratègies per a transmetre'n el significat.

Interpretar consisteix també a adaptar aquests elements a la intenció del creador i si escau, més endavant, a la representació, posant en pràctica les convencions establides, ajustant el seu rendiment als altres en un treball d'escolta activa, col·laboració i respecte.

De la mateixa manera que en la competència d'invenió, s'anima l'alumnat a compartir la seua experiència d'interpretació, parlar de com han procedit, identificar no només el que han après, sinó també com ho ha après per a integrar millor els seus aprenentatges i aplicar-los a la interpretació d'altres peces breus. La competència específica d'interpretar obres o peces escèniques diverses contribueix al perfil del final d'etapa pel fet d'ajudar a refermar els hàbits d'activitat corporal per a afavorir el benestar físic i mental i consolidar una maduresa personal i social amb el respecte, la responsabilitat, l'autonomia i la cooperació coma valors.

Competència específica 3

Posar en escena creacions artístiques col·lectives mitjançant l'ús dels diferents llenguatges artístics, cooperant en l'organització de la producció i valorant tant el procés com el resultat final.

Descripció de la competència

Per als i les estudiants del Laboratori d'Arts Escèniques, participar en la posada en escena d'una creació artística consisteix a participar en una dinàmica creativa en la qual de l'experimentació es passa a l'expressió concreta, de la invenció i la interpretació a la consecució d'un producte final en forma de presentació, representació o espectacle, que culmina un projecte artístic de caràcter escènic.

Enfront de l'enfocament processual de les anteriors competències, aquesta pretén posar en relleu la consecució d'un producte cultural amb la millor qualitat possible en tant que pot arribar a exposar-se davant d'un públic.

La posada en escena permet els i les estudiants experimentar el repte de posar en pràctica de manera conjunta tota l'experiència escènica treballada en assolir les altres competències, ja que tenen l'oportunitat de conjugar de manera col·lectiva tots els elements artístics seleccionats prèviament de creació, dramatúrgia o coreografia, amb la interpretació, al servei de l'expressió final de les idees, la visió pròpia del món, d'uns determinats valors o interessos.

En funció del missatge que volen comunicar, i inspirats tant per la seua realitat com per la imaginació, han de practicar durant el procés de posada en escena, que inclou la planificació, una presa de decisions estètiques que reflectisquen la seua personalitat, experiències i referents culturals. Seleccionar elements dramàtics, expressius i plàstics específics de les arts escèniques i de les altres arts, integrant-los amb creativitat i de forma col·laborativa.

La competència demana familiaritzar-se amb els principis subjacents a la creació dramàtica o coreogràfica i aprendre a utilitzar i planificar els elements del llenguatge del teatre, de la dansa, i altres enfocaments artístics contemporanis, les tècniques, eines i processos, tan comuns com diversos, per a posar-los al servei de creacions autèntiques, expressives i originals, entés en el sentit de demostrar un esforç d'implicació personal per part de l'alumnat per a anar més enllà dels tòpics i estereotips.

El procés creatiu de posar en escena requerirà aprendre a utilitzar diversos recursos materials, visuals, textuais, gestuals, sonors, així com elements cinètics, cos, temps, espai i energia, per a experimentar amb el seu potencial simbòlic.

La posada en escena a més invoca la relació amb altres matèries artístiques i el fet d'entendre els vincles entre els respectius llenguatges simbòlics. L'escenificació obri la possibilitat de plantejar i dissenyar l'espai escènic en els vessants plàstic, visual i sonor, i la interacció amb elements tecnològics multimèdia de les arts audiovisuals.

També permet abordar l'organització de les diferents fases d'una producció, la seqüenciació de l'escenificació, les àrees de treball, tècnica, estètica, creativa i de producció, el repartiment de tasques i l'assumpció de rols per al disseny d'un muntatge escènic. Entre aquestes, valorar amb respecte les funcions de la direcció escènica.

Finalment, als punts de vista principals de la posada en escena (dramatúrgia o coreografia, interpretació, producció i direcció escènica) cal afegir, si es considera, la recepció del públic.

Culminar la posada en escena amb la representació davant del públic, entenent el grup com a primer públic, permet compartir les experiències d'invenció i actuació amb els altres, establir vincles amb els aprenentatges anteriors i confrontar les seues opcions artístiques.

La competència de posar en escena projectes artístics contribueix al perfil del final d'etapa per ajudar l'alumnat a adaptar i organitzar els seus coneixements, destreses i actituds per a respondre amb creativitat i eficàcia a un exercici projectual de producció cultural o artística, valorant, si escau, el producte final.

Competència específica 4

Apreciar produccions escèniques en el seu context sociocultural a través de diferents canals, aprofitant la pròpia experiència i coneixements per a valorar-ne la diversitat de tradicions, gèneres i estils estètics.

Descripció de la competència

L'apreciació per part de l'alumnat d'una obra dramàtica o coreogràfica implica estar atent a les seues reaccions emocionals o estètiques davant de la peça i la seua interpretació, utilitzar la informació, exercir el judici crític, adquirir mètodes de treball efectius, utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació.

Contribueix a desenvolupar la identitat personal i a comunicar-se adequadament de forma oral i escrita, justificant i argumentant l'opinió a partir de les reaccions personals i criteris predeterminats, fent un ús adequat del vocabulari específic de la matèria.

El contacte amb un repertori divers d'obres escèniques o fragments, pròpies, dels seus companys, d'artistes de l'entorn, del patrimoni escènic valencià i d'altres llocs, adaptats a les edats i característiques, permet que l'alumnat desenvolupe una consciència artística, afine la sensibilitat a les qualitats tècniques i estètiques de les obres i desenvolupe criteris d'apreciació personal que els ajuden a prendre decisions més acurades.

Aquests coneixements hauran de basar-se en una tria representativa de manifestacions escèniques adequada a l'edat, atenent el valor dels continguts,

significats artístics i ètics. Una selecció respectuosa amb la diversitat de tradicions culturals que preste especial atenció a la contemporaneïtat.

Caldrà vincular-se amb les matèries de Llengua i Literatura, que tracten el teatre com a gènere literari, per a incloure aquest enfocament en aquesta competència d'apreciació, de la mateixa manera que amb les matèries de Música i l'Educació Física pel que respecta a la dansa especialment.

Els i les estudiants han de mostrar respecte entre ells i per les produccions i obres durant un procés d'apreciació que facilita situar les obres en el seu context sociocultural i aprofitar l'experiència i coneixements per a valorar-les.

En el transcurs de les activitats d'observació, que demana una recepció activa per a elaborar l'apreciació d'una producció escènica, els i les estudiants del Laboratori d'Arts Escèniques han d'examinar, identificar elements del contingut i dels llenguatges dramàtic, de la dansa i d'altres arts, comparar-ne fragments i associar-los amb referents socioculturals. Aquests descobriments i observacions els permeten obrir més la ment a la diversitat cultural i entendre's millor a si mateixos, establint connexions entre el que han examinat i les sensacions o sentiments que els ha produït, alhora que exerceixen les seues facultats crítiques i estètiques.

La participació activa en la recepció de les arts escèniques a través de tots els canals i contextos possibles (assistència a representacions en viu, visites a teatres i trobades amb artistes, lectura de textos, mitjans audiovisuals, xarxes socials) serà una de les claus per a iniciar-se activament en l'alfabetització de cada llenguatge artístic.

En compartir l'experiència d'apreciació, informen del que han après sobre ells i sobre les obres. Poden identificar no només el que han après en l'experiència d'apreciació, sinó també com ho han après, manifestant-ne els aspectes afectius.

La matèria de treball del Laboratori d'Arts Escèniques que aporten el teatre, la dansa, les arts d'acció o performatives són les persones, les seues idees, emocions, sentiments i conflictes. Per tant, apreciar les arts escèniques és un vehicle per a la comprensió de les relacions humanes en tota la seua complexitat.

9.3 Connexions de les competències específiques amb les competències d'altres matèries de l'etapa

Les matèries lingüístiques, especialment en el vessant creatiu del llenguatge, i les diferents literatures en tant que són un vehicle necessari de comunicació, estímul per a la creació, comparteixen estructures narratives amb el teatre. Amb les llengües es generen espais de producció creativa contemporània, mitjançant la improvisació i experimentació a partir de la paraula unida al gest, des d'un enfocament que aborda amb obertura el terreny del que és efímer i imprevisible. D'altra banda, el Laboratori d'Arts Escèniques fa servir la metodologia en l'elaboració de projectes, comuna a tantes àrees. I pel que fa als continguts, totes les àrees curriculars poden tindre cabuda en el Laboratori d'Arts Escèniques en tant que font d'informació i estímuls per a la creació. Per descomptat, la connexió amb la matèria d'Educació Física és evident ja que comparteix competències i sabers amb la part artisticoexpressiva de la matèria, amb l'expressió corporal com a pilar dels processos de creació interdisciplinària.

9.4 Connexions de les competències específiques amb les competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat a la fi de l'educació bàsica

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X	X		X	X			X
CE2	X	X			X			X
CE3					X		X	X
CE4	X				X	X		X

- Competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic.

- CCL. Competència en comunicació lingüística
- CP. Competència plurilingüe
- CMCT. Competència matemàtica, científica i tecnològica
- CD. Competència digital
- CPSAA. Competència personal, social i aprendre a aprendre
- CC. Competència ciutadana
- CE. Competència emprenedora
- CCEC. Competència en consciència i expressió cultural

El quadre adjunt anterior mostra l'existència d'una relació especialment significativa i rellevant entre les cinc competències específiques d'aquesta matèria i algunes competències clau incloses en el perfil d'eixida de l'alumnat en finalitzar l'educació bàsica.

En tots els casos, aquesta relació opera en les dues direccions. D'una banda, l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques assenyalades contribueix a l'adquisició i el desenvolupament de les competències clau amb què apareixen estretament vinculades; d'altra banda, aquestes competències clau juguen un paper important en l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques assenyalades.

CE1. Respecte a la CCEC, en participar en un projecte de posada en escena, es posen en relleu les diferents eines i llenguatges artístics per a produir projectes artístics i culturals sostenibles, exemple de nous reptes personals.

Independentment que la CCL constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber, està especialment vinculada a una competència específica d'invenció, atesa l'especial relació del llenguatge dramàtic amb els usos de l'oralitat, l'escriptura de textos, la dimensió estètica del llenguatge i la cultura literària dramàtica i general que caldrà activar en la consecució d'aquesta competència específica. De la mateixa manera que el respecte a la diversitat lingüística és una capacitat pròpia de la competència clau CP.

La distribució en un grup de tasques, recursos i responsabilitats de manera equànime, segons els objectius inherents a una bona planificació d'un projecte, en aquest cas escènic, formen part de les capacitats que requereix la CPSAA.

Així com la creació, integració i reelaboració de continguts digitals de manera individual o col·lectiva, aplicant mesures de seguretat i respectant drets d'autoria per a ampliar-ne els recursos i generar nou coneixement, ho seran de la CD.

CE2. Contribueix a la consecució de la CCEC, ja que permet descobrir l'autoexpressió com a experiència vital, a través de la interacció corporal, de les diferents eines i llenguatges artístics, enfrontant-se a situacions que fomenten el coneixement i l'acceptació pròpia i dels altres, apreciament els valors de l'empatia i la col·laboració.

L'expressió oral i les interaccions comunicatives formen part de la CCL, que en determinades manifestacions escèniques assumeixen un paper predominant.

La contribució d'una competència específica d'interpretació fomenta aquesta capacitat de mostrar sensibilitat envers les emocions i les experiències dels altres, i s'és conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la intel·ligència. Característiques pròpies de la CPSAA.

CE3. Respecte a la CCEC, en la posada en escena es dona importància a les diferents eines i llenguatges artístics per a produir projectes artístics i culturals sostenibles que són exemples de nous reptes personals i professionals vinculats amb la diversitat cultural i artística.

La CPSAA fa referència a la mostra de sensibilitat envers les emocions i les experiències dels altres, i a ser conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la intel·ligència. La contribució d'una competència específica en què la col·laboració responsable i respectuosa és imprescindible fomenta aquesta capacitat.

A més, el fet de dur a terme un procés creatiu que pot culminar en un producte artístic implica prendre decisions, amb sentit crític i ètic, per a, en conseqüència, aplicar coneixements tècnics específics i estratègies àgils de planificació i gestió de projectes, reflexionant sobre el procés realitzat i el resultat obtingut com

una oportunitat per a aprendre. Això permet situar aquesta competència específica en relació amb la CE.

CE4. Aquesta competència específica d'apreciació contribueix a l'assoliment fonamental de la CCEC, en tant que suposa valorar les manifestacions artístiques com a vehicle d'expressió lliure, comunicació creativa d'idees i font de coneixement, creació i comprensió de la pròpia identitat personal i cultural en totes les societats d'un món divers.

No és aliena, però, a altres competències clau com la CCL, necessària per a argumentar, o una competència com la CPSAA, que implica reflexionar sobre un mateix i l'entorn per a autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant.

Atén la CC, pel que fa a la participació plena en la vida social i cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica o la reflexió sobre els problemes i desafiaments del nostre temps que s'hi poden donar.

Reptes com l'adquisició d'un compromís ciutadà en l'àmbit local i global davant de les situacions de desigualtat o exclusió es podran assolir millor amb la valoració de la diversitat personal i cultural que proporciona el coneixement de les arts escèniques a través de la participació activa en la seua recepció.

9.5 Coneixements, procediments i actituds a treballar en el procés d'ensenyament-aprenentatge per tal d'assolir les competències enunciades

En general, els sabers proposats són transversals a totes les competències, ja que no tenen una ordenació ni des del punt de vista de la temporització a l'hora de ser introduïts en el disseny de les diferents situacions d'aprenentatge, ni des d'una consideració jeràrquica quant a grau d'importància.

Bloc 1. Creació i interpretació. CE1 i CE2

Subbloc 1.1. Creació

Estímul creatius

Formes tradicionals i contemporànies de presentació escènica

Consciència de grup: sensibilitat i socialització. Escolta activa i respecte

Terminologia bàsica

Creació de personatges

Esquema dramàtic bàsic

El cos: gestos i moviments. Salut i seguretat

Tècniques d'escriptura

Composició i estructura coreogràfica

Cultura musical per a la dansa

Subbloc 1.2. Interpretació

Entrenament corporal: consciència d'esquema corporal, mobilitat i actituds saludables

Preparació a la interpretació: joc simbòlic, improvisació, dramatització, dinàmiques creatives

Pautes d'atenció i percepció. Solidaritat i respecte

Treball textual, musical i audiovisual

Gest i moviment. Moviments en l'espai individual i grupal

Veu expressiva

Control de les emocions i sentiments en l'expressió

Bloc 2. Posada en escena. CE3

Dramatúrgia, coreografia

Disseny d'un espectacle senzill. Espai visual. Espai sonor

Eines digitals multimèdia

Implicació en projectes col·lectius

L'experiència davant del públic

Valoració de processos i resultats

Bloc 3. Percepció i anàlisi. CE4

Arts escèniques: característiques bàsiques. Origen, evolució i tendències contemporànies

Patrimoni escènic valencià i d'altres cultures del món

Elements en la recepció: espais escènics. Públic. Valors i actituds

Dramatúrgia i personatges. Gest, text, veu, acció dramàtica

Literatura dramàtica i altres textos

Coreografies. Cos, moviments. Acció dansada: elements expressius i simbòlics

Elements visuals i sonors

Música per a les arts escèniques

Elements d'altres llenguatges i pràctiques artístiques contemporànies

9.6 Situacions d'aprenentatge lligades al conjunt de competències enunciatades

Per tal que totes les dimensions de la pràctica en el Laboratori d'Arts Escèniques es puguin implementar plenament a l'aula, és important parlar d'atenció a l'entorn pedagògic en què es desenvolupa l'alumnat. La matèria ha de permetre la construcció de coneixements integradors amb un aprenentatge essencialment procedimental, basat en la investigació i experimentació personal i parant especial atenció a les actituds i valors que aquests aprenentatges necessàriament comporten, amb la introducció mínima necessària de continguts teòrics. El Laboratori d'Arts Escèniques assajarà de ser un lloc on es produïsquen accions i intercanvis en un clima de confiança i respecte, que proporcionen als i les estudiants un entorn de suport on se senten lliures d'assumir riscos, mostrar iniciativa i ser creatius. La idea de creació s'entén aquí com un diàleg permanent entre la pràctica, l'acció, la reflexió, l'experiència, la teoria i l'enriquiment cultural que tot això comporta. Així, establim espais d'aprenentatge adaptats als requisits de creació, interpretació i apreciació d'obres escèniques, amb recursos

documentals i artístics, posant a disposició eines i suports tecnològics, textos i material audiovisual sobre teatre, dansa i altres arts performatives per a estimular la creativitat dels i les estudiants, proporcionar elements per a la reflexió i enriquir el seu coneixement del món artístic escènic. Per a la pràctica escènica en el Laboratori d'Arts Escèniques caldrà fer servir una varietat d'estímul adequats a l'edat per a la creació en situacions d'improvisació i composició, a partir de consignes, d'històries, personatges, treballant sols, en parella, en grups reduïts i gran grup. No oblidarem que, ja siga en situacions de creació, interpretació o apreciament d'obres escèniques, els i les estudiants han d'experimentar els avantatges del treball en equip, utilitzant una varietat de suports per a la interpretació: música, jocs, objectes senzills, elements de vestuari, percussió corporal i veu. El grup com a primer públic farà servir el judici crític i estètic per a ajudar-se a progressar en el treball creatiu i de rendiment. El contacte amb una visió externa a la seua i la incursió en l'univers creatiu d'una altra persona ajudarà l'alumnat a explorar altres maneres de representar situacions, de donar vida als personatges a l'escenari o d'expressar el moviment, alhora que desenvoluparan els coneixements de tècnica, comunicació verbal i no verbal, i cultura.

A més a més, les situacions d'aprenentatge s'intentaran ampliar, en la mesura de les possibilitats, fora de l'aula, perquè l'alumnat tinga l'oportunitat de viure esdeveniments escenificats que enriqueixen les seues investigacions en l'aula.

D'altra banda, i amb l'objectiu d'atendre la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat, s'incorporaran els principis del disseny universal d'aprenentatge, assegurant-nos que no hi haurà barreres que impedisquen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional per a garantir-ne la participació i l'aprenentatge. Totes les activitats generades en les situacions d'aprenentatge garantirán la convivència i els valors democràtics; a més, promocionaran la participació activa en el centre i fora d'aquest, donant a conèixer el treball d'aula des d'una perspectiva sostenible i contribuint a la consecució dels reptes i desafiaments del segle XXI.

9.7 Criteris d'avaluació

CE1

Inventar propostes escèniques breus a partir d'estímul creatius diversos, aplicant i compartint idees

personals, elements, regles i recursos dels diferents llenguatges artístics.

Aplicar idees per a inventar propostes escèniques senzilles a partir d'estímul diversos, utilitzant pertinentment elements variats del teatre, la dansa i altres llenguatges artístics.

Participar en el disseny d'un projecte senzill de creació escènica mitjançant un treball col·laboratiu.

Compartir l'experiència creativa comentant elements rellevants amb respecte per les opinions dels altres.

CE2

Interpretar obres o peces escèniques diverses de creació pròpia o aliena mitjançant els instruments del cos, la veu, el moviment, el temps i l'espai en l'expressió i comunicació d'idees, sentiments i emocions personals i col·lectives.

Construir, de forma creativa, un personatge dramàtic des de l'expressió física del cos i la tècnica vocal, ajustant-se als trets expressius i comunicatius d'una obra o peça dramàtica.

Enllaçar moviments expressius en seqüències amb coordinació i cooperació amb els altres.

Fer un ús correcte de continguts dramàtics i coreogràfics, elements de la tècnica i estils escènics.

Descriure l'experiència interpretativa compartint les opinions amb respecte pels altres.

CE3 Posar en escena creacions artístiques col·lectives mitjançant l'ús dels diferents llenguatges artístics, cooperant en l'organització de la producció i valorant tant el procés com el resultat final.

Participar en diferents fases i rols d'una producció escènica senzilla, contribuint a aconseguir un procés creatiu organitzat, col·laboratiu i integrador.

Representar un projecte senzill respectant les convencions establides, les indicacions de la direcció escènica i la resta de participants.

CE4

Apreciar produccions escèniques en el seu context sociocultural a través de diferents canals, aprofitant l'experiència i els coneixements per a valorar-ne la diversitat de tradicions, gèneres i estils estètics.

Rebre propostes escèniques diverses, buscant informació complementària a la recepció artística i diferenciant els elements constitutius.

Comentar una obra escènica o un fragment emprant la terminologia adequada, descrivint significat, valors artístics i context, i valorant l'aportació al patrimoni cultural i la llibertat d'expressió.

Proposar una interpretació personal d'una peça escènica contrastant amb respecte els propis arguments amb els dels altres.

10.PROPOSTA PEDAGÒGICA DE PDC1

10.1 Continguts. Estructura i classificació

La matèria de **Ciències Socials** aporta el desenrotllament de la comprensió de la dimensió social dels sers humans a través de l'explicació de fets i processos geogràfics i històrics. Per a això és imprescindible l'obtenció i el tractament de la informació obtinguda a partir d'unes fonts, a més d'altres procediments, com ara l'elaboració i comprovació d'hipòtesi, el plantejament d'un problema, etc.

Els continguts d'aquesta matèria tenen els criteris següents:

Els continguts de caràcter metodològic i procedimental es trobaran enfocats a la resolució de problemes, l'obtenció i el tractament de la informació, la conceptualització i constitució de procediments necessaris per a la construcció del coneixement.

Els continguts de caràcter actitudinal adquireixen sentit en el caràcter reflexiu que ajuda a desenrotllar la seua autonomia intel·lectual i moral basada tant en la realitat social com en la vida en societat, especialment aquelles que tenen a veure amb la convivència del centre.

Els continguts conceptuals que assenyalen els conceptes geogràfics com a distribució, localització o interacció, la concepció de l'espai geogràfic, els conceptes temporals com canvi, continuïtat, durada, ritme. També s'inclouen l'explicació geogràfica, la històrica i la relació entre l'historiador i les fonts.

Tots aquests continguts s'agruparan en tres blocs:

a) Societat i territori.

b) Societat i processos històrics,

c) Les societats actuals.

Els quals abastaran al seu torn tipus de fets i processos com:

- a) La interacció entre l'acció humana i les condicions mediambientals.
- b) La distribució de les desigualtats econòmiques.
- c) L'organització regional del món.
- d) La formació d'una societat concreta.
- e) La transició d'una societat a una altra.
- f) Processos que abracen diverses societats (crisi econòmica, crisi mediambiental, el creixement urbà, el desenrotllament humà i les desigualtats socials a diferents escales, els conflictes territorials i socials, etc.

Pel que fa a la **Llengua i Literatura Valenciana i Castellana**, l'objecte d'ensenyança i aprenentatge d'aquestes àrees és el domini de les destreses lingüísticocomunicatives implicades en l'ús de les dues llengües, és a dir, l'ensenyança i aprenentatge de les habilitats implicades en la comprensió i composició de textos orals i escrits. El desenrotllament d'aquestes habilitats requereix l'exercici del llenguatge en les seues diverses funcions socials.

El currículum bàsic estableix els quatre àmbits d'ús que s'han de prendre com a referència:

- a) La llengua en la comunicació interpersonal i amb les institucions.
- b) El discurs literari.
- c) La llengua en els mitjans de comunicació social.
- d) La llengua com a mitjà per a l'adquisició de coneixements (especialment l'àmbit acadèmic).

Els criteris de la programació posaran l'accent en l'aprenentatge d'habilitats lingüísticocomunicatives i la consideració efectiva del discurs en situacions de comunicació determinades:

Comunicació formal dins el context de la institució escolar i amb les institucions de l'entorn.

Producció i comprensió de textos de caràcter acadèmic: recerca, elaboració i interpretació de fonts que permeten formular i verificar hipòtesis, redacció de guions de treball, resums, informes, memòries...

Ús del periòdic com a font d'informació en relació als processos socials que s'estudien en l'Àmbit.

Lectura de textos literaris que contribuïsquen a considerar la literatura com una manera de simbolització de l'experiència individual i col·lectiva.

Així mateix, es treballaran qüestions sociolingüístiques de caràcter actitudinal referides a la reflexió sobre els fenòmens de contacte de llengües, en aquest cas valencià i castellà.

Els aspectes que es treballaran seran: el gramatical o domini del codi lingüístic (verbal i no verbal), el sociopragmàtic, reflexió sobre les normes de comportament lingüístic, així com el coneixement pràctic del procés d'escriptura, ço és, prendre consciència que escriure és un procés que requereix temps, documentació i reflexió, planificació dels textos, elaboració d'esborranys, ús de documentació per a l'escriptura, especialment diccionaris,

gramàtiques, models textuais, informació recollida, etc., revisió guiada d'un text atenent als criteris que han guiat la seua composició, així com el component estratègic o capacitat per a reparar errors de tot tipus. Els coneixements d'una

llengua seran transferibles a l'altra augmentant així la seua competència comunicativa.

Els continguts de la programació estaran lligats de forma directa amb les competències.

10.2 Avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

Al llarg el curs, com ja s'ha esmentat anteriorment, els alumnes realitzaran distints tipus de proves, treballs..que permetran veure l'evolució del procés d'ensenyament-aprenentatge de cadascun d'ells.

A la fi del de curs, però, els alumnes realitzaran una avaluació global per escrit de tot el que ha estat l'àmbit lingüístic i social, de tot el procés d'ensenyament-aprenentatge, com ara explicacions del professor, materials, agrupaments... És molt important que l'alumnat realitze aquesta avaluació perquè els permetrà aportar suggeriments per al proper curs,propostes de millora... i permetrà al professor avaluar com han anat els continguts proposats, la temporalització, els llibres de lectura...

Segons els objectius generals definits, els nostres objectes concrets d'avaluació seran:

Coneixements Relatius al medi físic, a la geografia política, a la geografia econòmica i al desenvolupament de les societats actuals.

S'avaluarà la correcta interpretació dels mapes físics, de les gràfiques, l'assoliment dels tecnicismes corresponents a la vida social, econòmica i política de les societats del món actual, així com els canvis socials de les ciutats i els moviments migratoris i les seues causes i conseqüències.

Les habilitats comunicatives (la comprensió i expressió orals i escrites). Avaluarem el desenvolupament d'aquestes quatre habilitats en situacions diverses, dins d'uns mínims de correcció lingüística i d'uns graus de flexibilitat i obertura.

Les nocions lingüístiques. Avaluarem que l'alumne no sols les conega sinó que les use i les faça servir amb correcció.

Coneixements sobre el fet literari: en la interpretació de textos i en la història de la literatura.

Conceptes sociolingüístics: anàlisi de situacions sociolingüístiques reals o arquetípiques, comentaris dialectològics, anàlisi de textos pertanyents a èpoques diverses.

Avaluarem no sols els continguts, sinó el coneixement dels procediments i les actituds relacionades amb els aspectes esmentats adés. Per exemple, sobre el fet literari no podem valorar només els coneixements que l'alumne posseeix sobre literatura, sinó que també hem de valorar el domini dels procediments d'investigació sobre aquests fets, de creació, o anàlisi, així com les seues actituds davant el consum o la creació de literatura (els percentatges de cadascun d'aquests apartats estan esmentats en el següent punt).

Els criteris següents s'adaptaran a l'avaluació concreta de les activitats realitzades i a les unitats didàctiques impartides.

10.3 Criteris d'avaluació

Ciències Socials

- 1. Explicar els principals problemes demogràfics actuals com ara el creixement de la població, els moviments migratoris i l'envelliment com el resultat de diverses dinàmiques demogràfiques per mitjà de l'ús de diverses fonts d'informació i l'aplicació dels conceptes bàsics de la demografia.
- 2. Analitzar els factors del creixement de les ciutats, la diferenciació funcional de l'espai urbà i algun dels problemes que es plantegen als seus habitants i aplicar aquest coneixement a exemples concrets.
- 3. Descriure els trets bàsics de diferents espais geogràfics que generen les activitats econòmiques a través de l'anàlisi d'imatges de les seues manifestacions paisatgístiques i de documents cartogràfics senzills.
- 4. Explicar la diversitat d'espais geogràfics resultants de la interacció de les activitats econòmiques i el medi tenint en compte la seua relació amb el procés de globalització.

- 5. Reconèixer a partir d'exemples concrets les conseqüències mediambientals de les activitats econòmiques i els comportaments individuals, discriminant les formes de desenvolupament sostenible, tot aportant algun exemple d'actuacions de polítiques internacionals en defensa del medi ambient.
- 6. Analitzar algun cas que mostre les conseqüències socials de les activitats econòmiques i els comportaments d'agents i institucions polítiques i econòmiques, identificant aquelles que generen desigualtats socials i aportant algun exemple dels acords i polítiques internacionals a favor d'una millor igualtat social.
- 7. Reconèixer la diversitat geogràfica d'Espanya, la Unió Europea i el món, i els principals desequilibris regionals a partir de la utilització de diversos indicadors socioeconòmics i valorar les diverses mesures institucionals que es promouen per a reduir aquestos desequilibris.
- 8. Situar amb l'ajuda d'atles les comunitats autònomes espanyoles, els estats europeus, així com els principals països i àrees geoeconòmiques i culturals del món a fi de reconèixer l'organització territorial i poder analitzar els principals problemes actuals que afecten territoris de diferent ordre de magnitud.

Llengua i Literatura Valenciana i Castellana

- 9. Comprendre instruccions i normes que regulen la interacció verbal en l'aula; seguir les explicacions de classe i ser capaç de verbalitzar-les en apunts i notes, extraure les idees bàsiques de notícies procedents de la ràdio i la televisió.
- 10. Comprendre textos escrits que pertanyen a l'àmbit acadèmic, dels mitjans de comunicació i de la comunicació personal i amb les institucions.
- 11. Produir textos escrits amb seqüències narratives i descriptives amb una intenció explicativa, adequant-los a la situació comunicativa, organitzant el seu contingut de manera coherent i respectant els criteris de correcció gramatical i ortogràfica.

- 12. Identificar, localitzar i conèixer les distintes llengües constitucionals i les grans varietats dialectals d'Espanya.
- 13. Utilitzar la reflexió sobre els mecanismes de la llengua i els seus elements formals per a resoldre problemes de comprensió i composició de textos escrits i orals.
- 14. Conèixer la terminologia gramatical bàsica en relació amb la comprensió i producció de textos, identificació de conceptes gramaticals, així com l'obtenció d'informació gramatical en fonts d'informació.
- 15. Mostrar el coneixement sobre el fenomen social de la literatura.
- 16. Desenvolupar les habilitats i l'hàbit de lectura literària.
- 17. Exposar una opinió sobre la lectura personal d'una obra completa o fragments d'una certa extensió, adequada a l'edat i relacionada amb els períodes literaris estudiats tenint en compte la seua pertinença a un gènere determinat, el reconeixement dels elements estructurals bàsics i els grans tipus de recursos lingüístics.
- 18. Identificar usos lingüístics discriminatoris en textos orals i escrits i evitar-ne l'ús, i utilitzar el llenguatge com a mitjà de resolució de conflictes.

10.4 Instruments d'avaluació

Com a Instruments d'avaluació farem servir la participació a classe per tal de comprovar el progrés i l'esforç de l'alumne especialment en el nivell del domini oral, avaluarem tant la participació diària a les classes com la intervenció en debats, narracions, exposicions orals, etc. En els exercicis escrits comprovarem diàriament llur realització a les classes i a casa.

Avaluarem els projectes, resums de llibres i treballs proposats per a cada avaluació.

Elaborarem controls escrits dels temes programats.

Avaluarem també periòdicament els altres factors que atenen el funcionament del procés d'ensenyament-aprenentatge en la seua globalitat, no sols les adquisicions de coneixements fetes pels alumnes. Per tant, avaluarem i revisarem tant el conjunt d'activitats realitzades per l'estudiant

individualment o en equip com la programació desenvolupada a classe, la dinàmica de l'aula i les seues relacions de comunicació i participació.

Tipus d'avaluació:

Cadascun dels alumnes serà avaluat de manera diversa i en diferents moments del curs.

Hi haurà distints tipus d'avaluació:

Avaluació zero: diagnòstica o inicial, que es preveu durant la primera quinzena del curs. Serà el seu punt de partida de l'àmbit lingüístic i social i permetrà comprovar quins són els problemes o mancances a principi de curs i quins són els avanços a final de curs.

Avaluació continua, que es durà a terme cada dia i consistirà en l'observació directa a classe de l'actitud davant la matèria, els hàbits de treball, la participació, la realització de feines en grup, la utilització de la llengua oral adient, realització de proves escrites i orals, lectura dels llibres obligatoris, lliurament de quadern...

Cada vegada que corresponga es demanarà la tasca feta a casa, i si un alumne no l'ha realitzada tindrà una repercussió negativa que haurà d'esmenar per tal de progressar positivament en l'Àmbit. Si un alumne no lliura sistemàticament la tasca s'entendrà com un abandonament de l'àmbit. També es faran proves escrites i orals cada trimestre. Es tindrà també molt en compte les notes del projectes trimestrals que es duren a terme. Es posarà una qualificació per avaluació de l'àmbit lingüístic i social i existirà una avaluació sumativa o final a la fi del curs, en què els alumnes obtindran una nota global de l'àmbit lingüístic.

Si algú no aprovà la convocatòria ordinària, haurà de realitzar la tasca pendent i presentar-se a les proves extraordinàries.

10.5 Criteris de qualificació

La nota de l'avaluació de les tres matèries serà conjunta i única.

Serà el resultat de l'evolució de les tres avaluacions, és a dir, serà contínua. Hem optat per concretar el caràcter progressiu del curs, de cara a fer real l'avaluació i a no caure en el risc que l'alumnat no treballi de manera continuada.

La nota de cada avaluació serà la suma dels percentatges següents:

- **50% exàmens i lectures i**
- **50% treball a classe, treball a casa, llibreta, assistència i conducta.**

Si algun alumne/a ha de realitzar la prova extraordinària, l'examen escrit comptarà un 100%.

Superació de matèries pendents:

Aquestes es recuperaran a través de l'àmbit del curs actual, de manera que si s'aprova la segona o la tercera avaluació, es donarà per superada la matèria pendent.

Altrament l'alumne haurà de superar la prova extraordinària.

10.6 Activitats de reforçament i ampliació

Se'n fa esment en l'apartat de mesures d'atenció a alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb necessitat de compensació educativa.

10.7 Mesures d'atenció a l'alumnat amb necessitats específica de suport educatiu o amb necessitat de compensació educativa

Com que es tracta d'un grup de 15 alumnes, es pot realitzar una atenció individualitzada, correcció individual de determinades tasques, resolució de dubtes particulars, orientació sobre la comprensió dels enunciats de les activitats, etc.

Al grup del present curs no hi ha cap alumne/a que presenti necessitats de suport marcadament diferents de la resta. No obstant això, sí que hi ha alumnat

que fou proposat en l'avaluació final del curs passat per a l'assistència de classes de reforç del programa Èxit.

D'altra banda, es proposarà a l'alumnat del grup que tenen l'oportunitat d'assistir a aquest programa, tant des de principi de curs, com al llarg del curs, tot depenent dels resultats de les avaluacions.

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

11.1. Equitat i inclusió

El material escollit desenvolupa els principis d'equitat i d'inclusió. Ho fa, per exemple, a través de l'enfocament en grups de treball cooperatiu, de l'equitat de gènere en l'autoria dels textos que formen part de les unitats del llibre de l'alumnat i en la temàtica d'alguns d'aquests (contra la discriminació per raó de gènere, de procedència, de llengua, d'edat...). Els grups de treball cooperatiu estan pensats perquè siguin heterogenis, és a dir, els membres de cada grup tenen característiques diverses quant a gènere, origen, nivell acadèmic, habilitats socials, etc. Aquesta interacció entre perfils tan diferents permet oferir una educació inclusiva i eliminar prejudicis.

11.2. Foment de la lectura, comprensió lectora i expressió oral i escrita

Els textos de la matèria estan vinculats amb els interessos que preocupen l'alumnat. Aquestes lectures de temàtica variada tracten aspectes com ara la superació, la solidaritat, l'amor, la perseverança, la denúncia del masclisme i de la violència de gènere i la defensa de valors com el feminisme, la igualtat o la consciència ecològica, entre altres.

La lectura és important, ja que és una de les millors eines per a aprendre una llengua. Com assenyala el currículum, cal fomentar l'hàbit lector des de totes les àrees de l'ESO. L'ensenyament de la lectura mecànica ha de donar pas a la lectura comprensiva i s'ha de potenciar el fet de llegir com un mecanisme per a assolir

tot un seguit d'objectius relacionats no sols amb la llengua, sinó amb tots els àmbits d'aprenentatge. A més, cal crear en l'alumnat l'hàbit lector.

Per aquest motiu, manllevat del camp de l'ensenyament de segones llengües, en el material de Bromera es potencien dos tipus de lectura diferents: la **lectura intensiva** i la **lectura extensiva**.

La lectura intensiva es treballa a l'aula, amb textos curts que ens permeten entrenar les microhabilitats i els diversos tipus de comprensió. Cada seqüència didàctica conté una gran varietat de textos per a treballar la comprensió i, al mateix temps, l'expressió oral i escrita.

La lectura extensiva es du a terme fora de l'aula. Durant el curs, els alumnes hauran de realitzar 3 lectures preceptives que valorarem com a contingut procedimental. A més, podran realitzar tantes lectures de lliure elecció com vulguen.

11.3. Comunicació audiovisual i competència digital

Durant l'educació secundària, l'alumnat ha d'assolir la **competència digital**, és a dir, dominar les habilitats necessàries per a buscar, obtenir, processar i comunicar informació en diferents formats (textual, digital, audiovisual, gràfic i sonor).

Per a afavorir aquest aprenentatge, durant el curs els alumnes posen en pràctica les normes bàsiques per a presentar correctament treballs en diferents formats. Diverses sessions estan planificades a l'aula d'informàtica i es duran a terme les activitats següents:

- Recerca d'informació i ús de diccionaris en línia.
- Aspectes formals per a la presentació de treballs en format digital.
- Activitats interactives de reforç dels continguts treballats.

Els dispositius mòbils afavoreixen les funcions motivadora i innovadora. L'ús de l'ordinador facilita la recerca d'informació i l'elaboració de treballs, però un ús incorrecte pot convertir-lo en un mitjà reductor, simplificador i estereotipat, per això es posarà l'accent en l'ús responsable d'internet i de les xarxes socials.

En el treball de classe, utilitzarem, a més, altres dispositius:

- Pissarra digital interactiva.
- Llibre digital.
- Activitats interactives: serveixen d'introducció a les que es treballen sobre el llibre i són prèvies a l'activitat individual. Poden ser realitzades col·lectivament o individualment si disposem de tauletes digitals a classe. La disponibilitat en línia permet que siguin treballades per l'alumnat a casa, reforçant d'aquesta manera el treball fet a classe.
- Recursos d'internet: també a través de la PDI o de les tauletes accedirem a imatges, vídeos o enregistraments que reforcen els continguts treballats a classe. Poden ser emprats per a il·lustrar les explicacions de classe, i posteriorment per a construir activitats específiques.

11.4. Emprenedoria i creativitat

En el transcurs de les classes contribuirem a desenvolupar el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor, que és l'habilitat de les persones per a transformar les idees en actes. La creativitat, la iniciativa, la innovació i l'assumpció de riscos, així com la capacitat de planificar i gestionar projectes amb la finalitat d'aconseguir objectius, en són les característiques principals.

Tant els reptes de cada unitat com les tasques plantejades al llarg d'aquestes despertem la curiositat, la reflexió i el pensament crític i potencien l'autonomia per a emprendre accions i resoldre problemes de manera creativa.

Així mateix, l'elaboració de productes finals al llarg de les seqüències didàctiques permet expressar per mitjà de la creativitat pensaments, sentiments i estats d'ànim.

11.5. Educació cívica i democràtica

La comunicació facilita la construcció d'una identitat individual i col·lectiva i potencia relacions interpersonals enriquidores d'acord amb els valors cívics socialment reconeguts.

La literatura i el coneixement històric permeten a l'alumnat formar-se en el respecte als drets humans i les llibertats fonamentals i preparar-se per a assumir una vida responsable en una societat lliure i tolerant amb les diferències.

Així, a través de la literatura i de l'aprenentatge de llengües, potenciem l'adquisició de competències socials i cíviques personals, interpersonals i interculturals. També fomentem els processos que potencien la participació individual per a aconseguir fins col·lectius, enriquint les experiències socials de l'alumnat, el respecte als altres i la convivència, de manera que es facilita l'adquisició d'habilitats socials i la participació activa en la vida cívica i democràtica.

11.6. Consciència ecològica i educació per a la sostenibilitat (ODS)

Al llarg de les unitats, trobem textos de ficció, textos informatius i expositius i activitats diverses que miren de transmetre valors com el respecte per la natura i el desenvolupament d'una consciència ecològica que ens permeti pensar en les conseqüències dels nostres hàbits i del nostre sistema econòmic.

11.7. Educació per a la salut

Un altre dels temes recurrents és el foment d'hàbits de vida saludables, la qual cosa inclou l'educació afectivosexual. L'adolescència és una etapa de grans canvis,

tant físics com emocionals i intel·lectuals, de manera que hem de saber estar al costat de l'alumnat per a orientar-lo i assegurar-nos que la salut és una de les seues prioritats.

12. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

L'avaluació dels processos d'ensenyament-aprenentatge és un component del procés educatiu a través del qual s'observa, es recull i s'analitza informació significativa respecte a les possibilitats, les necessitats i els assoliments de l'alumnat amb la finalitat de reflexionar, valorar i prendre decisions pertinents i oportunes per a la millora dels aprenentatges. La finalitat és millorar la intervenció didàctica, controlant tots els elements que intervenen en la programació per a adequar-la cada vegada més a l'alumnat i comprovar si aquestes intervencions didàctiques han estat eficaces.

L'avaluació de la pràctica docent, així com de l'assoliment de tots els objectius programats a principi de curs, ens permetrà modificar aquells elements que han plantejat alguna dificultat i millorar així el procés d'ensenyament. Les propostes de millora que es realitzen seran incloses en la memòria de final de curs i figuraran en la programació del curs següent. D'altra banda, es tracta d'una part més del procés educatiu i, per això, ha de realitzar-se de manera contínua, amb la finalitat no només de valorar els resultats obtinguts segons les competències adquirides i els objectius aconseguits, sinó d'analitzar tot el procés d'ensenyament i aprenentatge. Serà decisiva per a detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, esbrinar-ne les causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i acomodar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat.

(1 = mai, 2 = a voltes, 3 = sovint, 4 = sempre o quasi sempre)

INDICADORS PER A L'AVALUACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ	1	2	3	4
La programació s'adequa a les necessitats de l'entorn i de l'alumnat.				
La programació és un instrument orientador i de referència.				
La programació respon a la línia pedagògica del centre.				
La programació té en compte els interessos i el nivell de desenvolupament de l'alumnat.				
La programació respon a la necessitat social de determinats continguts.				
La programació inclou conceptes, procediments, actituds, valors i normes.				
La programació té en compte mecanismes de suport per a l'alumnat que necessita ajuda.				
La programació s'aplica en la pràctica.				
La programació recull les propostes de millora de la memòria anterior.				
La programació contempla els objectius del cicle, la programació de les comissions, la disponibilitat de recursos.				
Es fa un seguiment i avaluació trimestral de la programació.				
INDICADORS PER A LA VALORACIÓ DEL PLA D'ACTIVITATS EXTRACURRICULARS I COMPLEMENTÀRIES	1	2	3	4
Hi ha una programació trimestral de les eixides i activitats complementàries.				
La planificació de les eixides didàctiques i activitats complementàries és coherent amb la programació				
Aquest pla d'activitats està implementat en la programació d'aula.				
En la programació del pla, es fa després una valoració de les activitats.				

L'alumnat valora positivament aquest pla.				
Les activitats complementàries potencien la participació de les famílies.				
Aquest pla fa que l'escola siga més oberta, interessant i divertida.				
Aquest pla promou la implicació i la col·laboració amb organismes culturals i diverses institucions de la localitat.				
INDICADORS PER A LA VALORACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT A L'INICI DE LES SITUACIONS D'APRENTATGE	1	2	3	4
Explique a l'alumnat els objectius de la unitat.				
M'assegure que l'alumnat ha entès els objectius de la unitat.				
Diferencie entre objectius bàsics i objectius desitjables.				
Explique la utilitat d'allò que aprendrem (per què i per a què)				
Ajude a activar els coneixements previs de l'alumnat.				
Ajude a relacionar els continguts de la unitat amb els que s'han treballat en cursos anteriors o en altres assignatures.				
Planifique les sessions de la unitat didàctica.				
Comunique la planificació a l'alumnat.				
Presente a l'alumnat els criteris d'avaluació i de qualificació, així com els procediments d'avaluació o de recuperació.				
DURANT LES SITUACIONS D'APRENTATGE	1	2	3	4
Partisc de les experiències de l'alumnat per a mantindre el seu interès.				
Explique les aplicacions reals d'allò que anem aprenent.				
Estructure els continguts de manera lògica, per a donar una visió general del tema.				
Intercale preguntes, aclariments i explicacions per a facilitar l'adquisició de nous coneixements.				
Plantege activitats variades que tinguem en compte la diversitat de l'aula.				

Hi ha un equilibri entre tasques individuals i tasques en equip				
El temps per a les explicacions i per a la realització d'activitats o tasques està ben repartit.				
L'alumnat coneix el temps de què disposa per a realitzar cada activitat o tasca.				
M'assegure que l'alumnat entén què ha de fer.				
La classe s'agrupa de maneres diferents segons la tasca que s'ha de dur a terme.				
Els recursos didàctics, tant per a les explicacions com per a les activitats, són variats (sonors, audiovisuals, mapes, llibres, periòdics...).				
Faig un seguiment del treball de l'alumnat: resolc dubtes, faig explicacions addicionals, done pistes, suggerisc canvis o millores...				
Fomente el respecte i la col·laboració entre alumnes i accepto els seus suggeriments i aportacions.				
Afavorisc que les relacions entre alumnes i entre alumnat i professorat siguin respectuoses, sense discriminacions i fluides.				
Reviso i corregisc el treball de l'alumnat, el funcionament dels grups, la distribució del temps i el material utilitzat.				
Fomente entre l'alumnat l'autoavaluació i la coavaluació.				
Quan els objectius no s'assoleixen prou, es proposen activitats de reforç.				
Quan els objectius s'assoleixen molt prompte, es proposen activitats d'ampliació.				
Les fases de l'aprenentatge s'adapten al perfil divers de cada alumne o alumna.				
Em coordino amb altres professionals del centre per a atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials.				
Empleo sistemàticament procediments i instruments variats de recollida d'informació per a l'avaluació (registre d'observacions, carpeta de l'alumne/a, fitxa de seguiment, diari de classe).				

DESPRÉS DE LES SITUACIONS D'APRENTATGE	1	2	3	4
Per a fer l'avaluació, tinc en compte el procediment general, que reflectisc en la meua programació.				

Aplique en cada unitat els criteris d'avaluació i de qualificació programats.				
Utilitze criteris d'avaluació diversos que valoren de manera equilibrada els diferents continguts (conceptuals, procedimentals i actitudinals).				
Faig servir diferents tècniques d'avaluació en funció de la diversitat d'alumnes, de les diferents àrees, dels temes, dels continguts...				
Utilitze diferents mitjans per a informar les famílies, el professorat i l'alumnat dels resultats de l'avaluació (sessions d'avaluació, butlletí d'informació, reunions, entrevistes individuals, assemblees de classe...).				

ANNEXOS

ANNEXOS